

gepard štíhlý - Acinonyx jubatus

bongo - Tragelaphus eurycerus isaaci

Obsah

Zoologická zahrada Liberec	2
Slovo ředitele	3
Firemní filozofie	6
Personální obsazení	18
Přehled chovatelské činnosti	22
Veterinární činnost	27
Stav chovaných zvířat v ZOO Liberec	29
Seznam zvířat v ZOO Liberec	30
Výměny zvířat 2006	47
Propagace ZOO Liberec	49
Akce ZOO Liberec	54
Nové webové stránky ZOO Liberec	56
Návštěvnost ZOO Liberec	56
Výstavba, údržba a rozvoj v roce 2006	57
Ekonomické údaje ZOO Liberec	60
Ekonomika ZOO Liberec	61
Dary v roce 2006	62
Výroční zpráva - BOBÍK	63
Výroční zpráva - DIVIZNA	65

ZOOLOGICKÁ ZAHRADA LIBEREC

Název: Zoologická zahrada Liberec, příspěvková organizace
Masarykova 1347/31
460 01 Liberec, Česká republika

Statutární orgán: MVDr. David Nejedlo - ředitel (Director)

IČ: 00079651
DIČ: CZ00079651
Telefon: +420 482 710 616-7 (Switchboard)
+420 482 710 438
Fax: +420 482 710 618
E-mail: info@zooliberec.cz
Web: www.zooliberec.cz

Zřizovatel: Statutární město Liberec
nám. Dr. E. Beneše 1
460 01 Liberec, Česká republika

Primátor Statutárního města Liberec: Ing. Jiří Kittner

Slovo ředitele

Vážení přátelé,

dovolte mi, abych v několika větách uvedl výroční zprávu Zoologické zahrady Liberec, ve které se každoročně opakuje dění organizace spojující životy několika desítek zaměstnanců a stovek zvířat. Zvířat, jež by měla být nadějí i mementem mnoha milionů živočichů, postupně vytlačovaných z volné přírody.

Rád bych hned v úvodu od srdce poděkoval všem svým kolegům, zaměstnancům ZOO Liberec, za jejich obětavou práci v celém roce 2006.

Začátek roku 2006 byl poněkud kuriózní a pro život zahrady nepříznivý. Jaro jakoby nechtělo přijít a ještě okolo Velikonoc leželo v areálu přes metr sněhu. V tak pestrém společenství, jakým ZOO je, se sice našlo mnoho jedinců, kterým takový stav věci vyhovoval, celku však tento rozměr přírody příliš nepomáhal. Nebylo možné připravovat areál zahrady na hlavní chovatelskou a návštěvnickou sezonu, chyběli nám návštěvníci, tedy i příjem ze vstupného. S příchodem prvních teplých dní vše nabralo rychlý obrát. Návštěvníci nás „vzali útokem“ a celé osazenstvo ZOO se pustilo do horečné práce. Ani léto neproběhlo klimaticky standardně. Horký, na srážky chudý, červenec

během razantní a krátké změny vystřídal chladný a deštivý srpen. A tak jsme jeden týden evakuovali vodní ptáky z ploch závislých na zdroj vyschlého Jizerského potoka, abychom za několik málo dní trnuli, zda nám je nevezme velká voda, která nárazově přišla s prvními dešti.

Děni v liberecké ZOO prošlo v posledních letech mnoha programovými a organizačními změnami. Návštěvníkům nabízíme širokou paletu doprovodných, kulturních a vzdělávacích programů. Přesto je po desetiletí ověřeným faktem, že klíčovým faktorem návštěvnosti ZOO je počasí. Vzhledem ke shora popsanému průběhu roku považuji tedy meziroční navýšení počtu našich návštěvníků na počet 341 161 osob jako velký úspěch. Tomu odpovídá i pozitivní výsledek ekonomického hospodaření organizace.

Positivně lze hodnotit uplynulé období i z hlediska naší hlavní činnosti, tedy chovatelské práce zoologického úseku. Zaznamenali jsme řadu důležitých odchovů, jimž je dále věnován větší prostor v reportu zoologického oddělení, ale také se nám podařilo vytvořit zázemí pro zapojení se do dalších záchranných a chovatelských programů, například kočky Temminckovy, zebry bezhřívé či vlků hřivnatých.

Kromě běžných oprav a rekonstrukcí se nám v roce 2006 podařilo upravit několik větších celků. Mezi ně patří přebudování a spojení chovatelských prostor a výběhů pro žirafy Rotschildovy a zebry bezhřívé, rozšíření herpetologických expozic v pavilonu tropů, vybudování jednoduchého informačního centra na začátku návštěvnické stezky nebo druhá etapa budování informačních technologií, což představovalo položení optokabelů v horní části areálu.

Velmi významnou skutečností roku 2006 bylo rozšíření aktivit ZOO Liberec o Centrum pro zvířata v nouzi při ZOO Liberec - BOBÍK a Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec - DIVIZNA. Zoologická zahrada se tak nejen intenzivně zapojila do ochrany zvířat ze zájmových chovů a z volné přírody České republiky, ale zkvalitnila i nabídku neformálního i strukturovaného vzdělávání, a to nejen v oblasti environmentální výchovy. Spolupráci v linii ZOO - DIVIZNA - BOBÍK je věnována významná část této výroční zprávy. Mnoho čtenářů se možná nad tímto spojením podiví, vysvětlení však najdete v následující kapitole s názvem FIREMNÍ FILOSOFIE ZOO LIBEREC.

Vážení přátelé, závěrem mi dovoluji, abych vyjádřil poděkování všem příznivcům a podporovatelům naší zoologické zahrady. Bez jejich pomoci by naše poslání zůstalo jen popsáním papírem laciné deklarační. Můj dík patří především našemu zřizovateli, Statutárnímu městu Liberec, v čele s primátorem Ing. Jiřím Kittnerem, Ministerstvu životního prostředí, Krajskému úřadu Libereckého kraje a mnoha dalším institucím, společně s jednotlivci, kteří „byli s námi“.

Vám všem patří můj dík!
MVDr. David Nejedlo
ředitel ZOO

A Word from the Director

Dear Friends,

Allow me to deliver this brief annual report of the Liberec Zoo, in which I will outline the events that bring together the lives of a few dozen employees and hundreds of animals; animals which should be regarded as the hope for and reminders of the vast millions of

wild animals ever increasingly being pushed out of their natural habitats.

To begin, I'd like to give my heartfelt thanks to all of my colleagues, the employees of the Liberec Zoo, for their devotion to their work throughout the year 2006.

The start of 2006 was somewhat strange and seemed inauspicious for the life of the zoo. It was as if the springtime refused to arrive, and even around Easter the area was covered in over a meter of snow. Although some of the zoo's diverse inhabitants enjoyed this cold weather, all in all this caprice of nature was of unhelpful. It wasn't possible to properly prepare the facility for our busiest breeding and public season. We had few visitors and therefore little income from the admissions gate. However, the arrival of the first warm days brought a rapid change. The number of visitors took us by surprise and the staff of the zoo began to work feverishly. Yet even the summer's climate was not quite standard. A scorching hot and abnormally dry July seemingly overnight gave way to a cold wet August. So when one week we evacuated some aquatic birds from an area dependent on water from the then dried up source, the Jizerka stream, it was bizarre that the very next week we

feared that floods from the first big rainstorm might wash them away!

In recent years, daily life at the Liberec Zoo has undergone many organizational and programming changes. We offer a wide range of guided tours, as well as cultural and educational programs, yet it's a proven fact that the overwhelming factor effecting attendance at the zoo is the weather. In view of the above synopsis, I consider the fact that 341,161 people visited a huge success, particularly since we budgeted well.

Even our main mission, the care and breeding of animals, was successful despite the strange year. As well as adopting several new species into our care, of which you can read in detail in the report from the zoological department, we have also succeeded in expanding our facilities to accommodate further animal rescue and breeding programs, including Asiatic Golden Cats, Maneless Zebras, and Maned Wolves.

Besides our regular maintenance and reconstruction, in 2006 we have managed to improve several larger facilities. Among them is the relocation and merging of the breeding grounds and enclosures for the Rothschild Giraffes and Maneless Zebras,

an expansion of the herpetological exhibit pavilions, the construction of a simple information center at the start of the zoo's footpath, and the second stage in the development of our information technology, which included the installation of fiber-optic cables in the upper part of the zoo.

A notable event in 2006 was the expansion of activities at the Liberec Zoo Center for Animals in Distress at Liberec Zoo-BOBIK and City Center for Ecological Studies at Liberec Zoo-DIVIZNA. Not only has our zoo undertaken the important work of rescuing animals with special needs and from the wilds of the Czech Republic, but it has also improved the quality of both informal and formal education programs in more areas than just environmental conservation. The cooperation of Liberec Zoo-DIVIZNA-BOBIK has made a large contribution to this annual report, and though some readers may wonder why, further explanation can be found in the following manuscript: The Philosophy of the Liberec Zoo.

Dear friends, at the close of this report, let me take the time to thank all of the supporters and fans of our zoo. Without their help, our mission statement would be just empty words

on a piece of paper. In particular, I send my thanks to the City of Liberec, lead by mayor Jiri Kittner, to the Ministry of the Environment, the Regional Government Office, and many other institutions, companies, and individuals who have stood with us.

Thanks to you all!
MVDr. David Nejedlo
Zoo Director

David Nejedlo

UNIE ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH
ZOOLOGICKÝCH ZAHRAD

WORLD ASSOCIATION
OF ZOOS AND AQUARIUMS

Firemní filozofie ZOO Liberec

Zoologická zahrada v Liberci je nejstarší ZOO v České republice. Na jejím příkladu lze velmi dobře demonstrovat historii vývoje vztahů mezi člověkem (chovatelem či návštěvníkem) a zvířaty, která začal člověk chovat pro jiné účely než čistě užitkové. Můžeme tak sledovat sociálně politické okolnosti, které od roku 1919 formovaly libereckou ZOO od příležitostného zvěřince, ukazujícího exotická zvířata jako živou atrakci, přes rozvoj plánovaného chovatelství pro účely záchrany druhů ve smyslu Noemovy archy, až po dnešní snahu o budování pomyslného velvyslanectví přírody v lidské společnosti. Společnosti vědomostního věku.

Ve světě rychle se zmenšujících přirozených výskytů mizejících živočišných druhů a rostoucí urbanizace, mají zoologické zahrady jedinečnou pozici k tomu, aby vytvářely vazby lidí k životnímu prostředí, inspirovaly je k péči o přírodu a povzbuzovaly je k aktivní účasti na snižování vytrvalého ničení životního prostoru.

Takto popsanou pozici zoologických zahrad nechápeme jen jako

prostou výhodu, ale především jako závazek pro naše další směřování. Na této platformě také vznikla „**Firemní filozofie ZOO Liberec**“.

V následném textu jsou nastíněny její základní myšlenky vycházející ze „Světové strategie ochrany přírody zoologickými zahradami a akvárií“ (WAZA 2005):

Integrovaná ochrana přírody představuje zapojení myšlenek, podporujících v konečném efektu ochranu přírody do každodenních procesů organizace. Ať již se jedná o stanovování cílů a tvorbu strategie, stejně tak ale rozumíme integrovanou ochranou přírody i zapracovávání hledisek šetrného přístupu k životnímu prostředí v rámci pracovních procesů zoologické zahrady.

„ZOO Liberec je rozhodnuta naplňovat své poslání v celé jeho komplexnosti a k jednotlivým úkolům, z něho plynoucím, přistupovat ve vzájemné harmonii a vyváženosti. Při své činnosti se snažíme uplatňovat principy, jež jsou opakem starobylého rčení - „Účel světi prostředky“ či „Po nás potopa“, a naopak vyhledáváme cesty, vyznávající principy trvalé udržitelnosti a společenské odpovědnosti.“

Ochrana populací zvířat v ZOO (tzv. populací ex - situ) představuje nejviditelnější část ochranné práce zoologických zahrad. Lze také snadno vysvětlit, že základním cílem chovatelských programů zoologických zahrad je podpora ochrany populací zvířat v jejich přirozených výskytích (tzv. populací in - situ).

Základem kvalitní chovatelské práce v zoologické zahradě je stanovení populačních cílů. To znamená připravit plán sestávající a udržující chovné skupiny zvířat v optimálním počtu, zdravotním stavu, v patřičném poměru pohlaví a věkové struktury. Dále je důležité udržet optimální počet jedinců při zachování vysokého stupně genetické různorodosti. Samozřejmostí je snaha o neustálé vylepšování chovatelských podmínek zvířat, respektující etologické a sociální potřeby jednotlivých jedinců tvořících populace.

Tato náročná práce je nemyslitelná bez zavádění nových vědeckých postupů a jejich nástrojů, jež usnadňují nejen dosahování plánovaných chovatelských cílů, ale hlavně pomáhají ve vzájemné komunikaci s dalšími spolupracujícími zoologickými zahradami. Tyto nástroje, jimiž jsou například mezinárodní internetové databáze kompletních informací o jednotlivých zvířatech

a způsobech jejich chovu, pomáhají menežovat mnohem početnější populace jednotlivých ohrožených druhů, populace v rámci společných záchranných programů, distribuované v jednotlivých spolupracujících zoologických zahradách.

„Liberecká ZOO si stanovila jasná kritéria při vytváření chovatelských cílů. Jsou jimi především výběr druhů chovaných zvířat podle míry jejich ohrožení. Druhů, jimž můžeme zároveň vytvořit kvalitní chovatelské podmínky v prostorně omezené ZOO s podhorským klimatem. Respektujeme však také míru úrovně řízení záchranného chovatelského programu v rámci spolupráce s dalšími institucemi, historickou tradici jednotlivých chovaných druhů v naší ZOO a v neposlední řadě i výchovně vzdělávací hodnotu zvolených zvířecích druhů. Námi chovaná zvířata v rámci záchranných programů pro nás nepředstavují hmotný majetek a není s nimi obchodováno. Jsou přemísťována podle potřeby jejich populace, především podle doporučení mezinárodních koordinátorů těchto chovatelských programů.“

Vzdělání a výchova k ochraně přírody jsou další z prioritních úkolů zoologických zahrad. Proto jsou

vzdělávací cíle neoddělitelně spjaty s plánováním kolekcí zvířat, navrhováním expozičních, rozvojem programů na ochranu přírody a plánováním služeb pro návštěvníky.

Prostřednictvím „vystavování živých exponátů“ se zoologické zahrady stávají oblíbeným výletním místem pro nejširší sociální a věkové skupiny obyvatelstva. Tento fakt je výzvou i závazkem pro zodpovědnou komunikaci mezi pracovníky ZOO a jejich návštěvníky, ve smyslu přilákání vnímavých posluchačů, podněcení jejich inspirace k uvědomění si vlastního podílu na současném osudu i budoucnosti životního prostředí, společného zvířatům i lidem.

Odborní pracovníci zoologické zahrady by měli napomoci k pochopení problémů životního prostředí, měli by umět inspirovat návštěvníky k pozitivní změně vnímání těchto problémů a nabídnout jim možnost zapojit se, byť jen drobným dílem, k procesu zlepšování naší společné budoucnosti.

„Zoologická zahrada Liberec nabízí neformální vzdělávání svým návštěvníkům prostřednictvím stále se zdokonalujícího informačního a vzdělávacího systému, jež je nedílnou součástí expozičních chovaných zvířat. Nabízí i možnost

vědomého, formálně organizovaného vzdělávání, především prostřednictvím výukových programů Městského střediska ekologické výchovy při ZOO Liberec - DIVIZNA či prostřednictvím rozvíjející se spolupráce v rámci propojení ZOO - DIVIZNA - BOBÍK a v neposlední řadě prostřednictvím intenzivní spolupráce se školami, univerzitami a dalšími vzdělávacími institucemi.“

Ochrana volně žijících populací zvířat představuje péči o populace „in situ“, tedy o populace zvířat, žijících v místech jejich původního výskytu. Zoologické zahrady jsou významnou silou pro ochranu přírody na celém světě tím, že přispívají k ochraně života ve volné přírodě poskytováním svých znalostí, dovedností a zdrojů, a to v ideálním případě prostřednictvím komunit lidí, jež v těchto oblastech žijí. Zoologické zahrady pomáhají prostřednictvím iniciativ týkajících se chovu, přemísťování a návratu zvířat do volné přírody, podporou jejich zdraví, výzkumem, školeními a vzdělávacím odborným pracovníkům, stejně jako financováním terénních výzkumných a ochranných aktivit. Dále také tím, že zaměstnávají nebo podporují terénní pracovníky, aktivní ochranou divokých zvířat a jejich výskytů.

„ZOO Liberec již i na tomto poli dosáhla několika úspěchů, které chce spolu se svými partnery rozvíjet. Již tradičně se účastníme několika reintrodukčních programů. V letošním roce jsme poskytli zázemí našeho pracovního kolektivu zkušené terénní zooložce, prostřednictvím níž jsme se zapojili do ochranných a výzkumných projektů v Africe. Největší plány na poli ochrany volně žijících populací však pro nás v tuto chvíli představuje práce na rozvoji aktivit Centra pro zvířata v nouzi při ZOO Liberec - BOBÍK, kde vedle útulku pro opuštěná zvířata ze zájmových chovů, postupně vzniká i stanice pro handicapované živočichy fauny ČR. Snažíme se tedy propojovat globální ochranu ohrožených populací živočichů s prací pro zlepšení budoucnosti zvířat v našem regionu.“

Komunikace s veřejností a marketing jsou základními nástroji pro oslovování co nejširšího posluchačstva v zájmu naplňování poslání ochrany životního prostředí.

V ochraně životního prostoru, rostlin a populací zvířat nelze dosáhnout ničeho bez účinného působení na nejlivnější živočišnou populaci na zeměkouli, populaci lidskou.

Styl a jazyk, kterým oslovujeme své posluchače by měl být veskrze pozitivní, nabízející řešení, inspirující k akci a ukázání cesty pomoci pro kterékoli ochotné ruce.

Jme si vědomi, že nejlepší inspirací je vlastní příklad a snažíme se podle toho řídit. Klíčovým posláním zoologických zahrad na poli komunikace s laickou veřejností již není prostá obhajoba nutnosti existence zoologických zahrad, ale vysvětlování všech aspektů jejich současného poslání.

„Poučení a zábava se vzájemně nevyklučují, naopak by měly jít ruku v ruce!“

Věda a výzkum jsou na různých kvalitativních stupních součástí práce každé zoologické zahrady.

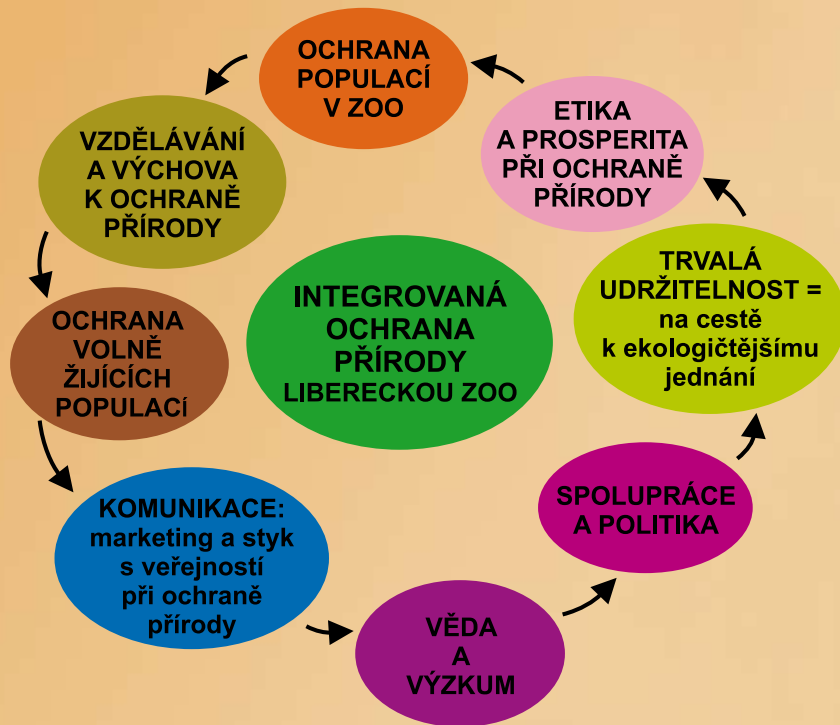
Podle vytyčených cílů se dělí na výzkum cílený na získání nových poznatků, využitelných pro zlepšení vlastní práce ZOO (etologická pozorování, sběr zoologických dat, atd.) a výzkumy prováděné v ZOO jinou institucí (sociologické výzkumy zaměřené na návštěvníky aj.). Zoologická zahrada je mimo to výborným prostředím pro popularizaci vědy a získávání morální, materiální a finanční podpory výzkumů, vedených pro blaho divokých populací zvířat.

„ZOO Liberec se snaží neustále rozvíjet spolupráci s univerzitami a vědeckými pracovišti. Na konci roku 2006 jsme připravili podmínky k vytvoření pracovního místa pro vědeckého a terénního zoologa, což nám umožnilo začít pracovat profesionálněji i na poli výzkumu. Zároveň můžeme alespoň částečně přenést své působení i do oblastí, odkud některá námi chovaná zvířata pocházejí. Začali jsme také velmi pečlivě shromažďovat a třídit informace, získávané prostřednictvím chovu našich svěřenců. K tomu nám napomáhá nově implementovaný počítačový program, uchovávací data k budoucímu vyhodnocování.“

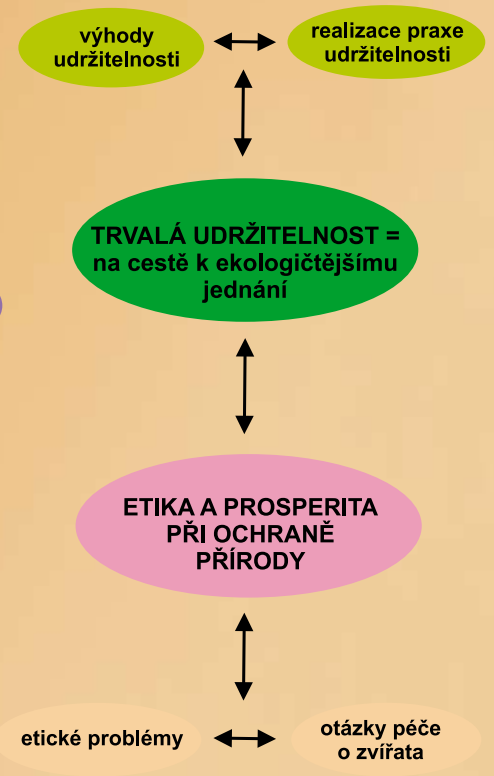
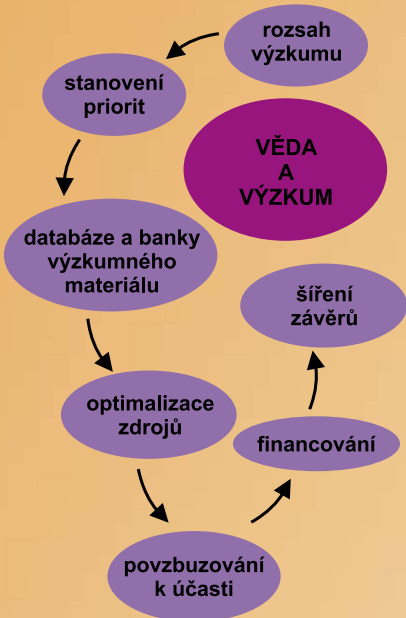
Spolupráce a politika je další nezbytnou součástí práce každé zoologické zahrady. Členské ZOO Světové asociace zoologických zahrad a akvárií uznávají stejné principy odpovědnosti za osud našeho společného životního prostředí. Každý z nás však toto poslání naplňuje v odlišných sociálně ekonomických podmínkách. Je tedy naší každodenní úlohou dílem přizpůsobovat toto poslání národním legislativám a regionální mentalitě a dílem se snažit přizpůsobovat místní společnost a její pravidla principům etické

společenské odpovědnosti a trvale udržitelného rozvoje, vedoucích k naplnění společného cíle - zachování funkčního ekosystému našeho společného životního prostoru.

„ZOO Liberec se prostřednictvím práce svých zaměstnanců účastní společenského života ve svém regionu. Spolupodílí se na tvorbě veřejného mínění, především v otázkách souvisejících s problematikou životního prostředí a obecnou etikou soužití lidí a zvířat.“

The Philosophy of the Liberec Zoo

The Liberec zoo is the oldest zoo in the Czech Republic. It is an excellent example of the relationship between humankind (both breeders and visitors) and the animal world; a relationship that goes beyond the breeding of animals solely for utilitarian purposes. We can thus follow the socio-political situations which have formed the zoo from its humble beginnings in 1919, when it was a haphazard game preserve, to an attraction that exhibited live exotic animals for the amazement of the public, through its development into a place of systematic breeding with an aim to save endangered species (in the manner of Noah's Ark), and finally to today's efforts to become nature's ambassador to human society; our modern society of the information age.

In a world where urban expansion is increasingly on the rise while natural eco-systems and the wildlife that inhabits them are steadily diminished, zoos are in a unique position to create bonds between people and the natural world, to help inspire them to care for nature, and to encourage them to take an active

role in decreasing the damage we cause to the environment.

We regard this position as a mandate and basis for all our other initiatives, and as the cornerstone to **The Philosophy of the Liberec Zoo.**

The following text is an outline of our fundamental policies, which have developed from "The worldwide strategy of zoos and aquariums for environmental conservation" (WAZA 2005):

Integrated environmental conservation unites our hoped for end result (the preservation of nature) with the everyday operation of our organization; whether it be setting goals, creating strategies, or working out systems of operation that are eco-friendly and conserve wildlife.

"The Liberec Zoo is determined to fulfill its mission in all its complex and simple duties, with which we hope to realize ever greater balance and harmony between man and nature. In these duties we will try in our utmost to undo the damage caused by outdated ideals encapsulated in idioms like: "The end justifies the means" or "Live for today and to hell with tomorrow" by finding better ways and methods of sustained,

on going maintenance of the natural world, and aiming to increase society's responsibility towards the environment."

Although the conservation of the animal population within the zoo (a.k.a the ex-situ population) is the most visible of all conservation practices at zoos, the true goal of any zoo's breeding programs is, however, to support the conservation of wildlife in its natural environment (a.k.a the in-situ population).

Setting population goals is fundamental to quality breeding programs at zoos. This includes preparing plans to assemble and maintain breeding groups of animals in optimal numbers, optimal health and age ranges, with the proper ratio of male and female animals. Also, it is important to keep the optimal number of individual animals to maintain a high level of genetic diversity. Of course, a continuous effort to improve breeding conditions, in respect to the ethological and social needs of the individual animals that form the population, is likewise necessary.

This challenging work would be impossible were it not for modern scientific advances and their related practical applications which have

made it easier not only to reach our breeding goals but, just as importantly, to facilitate mutual communication with other cooperating zoos. These practical applications include an international database with detailed information about each species of animal and its breeding methods and requirements, thus enabling us to manage much larger populations of endangered species within the framework cooperative zoos and their conservation programs.

“The Liberec Zoo has set its breeding goals according to strict criteria. Above all, breeding species are chosen on the basis of their level of endangerment; species for which excellent breeding conditions can be created and maintained within the bounds of a zoo in a temperate mountain valley and its respective climate. We also carefully manage the operation of our endangered animal breeding program, within the context of other cooperating institutions, the historical traditions of breeding programs at our zoo, and the educational value of our range of species. The endangered animals bred at our zoo are not viewed as financial assets and are not raised for the purpose

of profit. They are transferred to us based on the requirements of their populations and, above all, according to the counsel of the international coordinators of these breeding programs.”

Education in environmental conservation is another priority of the zoo. Therefore, educational programs are an integral part of our plans regarding animal collections, creating exhibits, developing environmental conservation programs and planning services for visitors.

With their 'living exhibits' zoos are becoming popular attractions for young and old from all walks of life. Because of this, the personnel at the zoo are faced with the challenge and duty to clearly communicate with visitors, to foster their interest and stimulate them into realizing their part in the present and future of the natural environment which is shared by humankind and animal alike.

The experts at the zoo should use their knowledge to help people understand the problems facing the environment, help inspire visitors to make a positive change in their attitudes towards these problems, and show them ways in which, even with the least effort, they can take

part in the process of improving the environment; improving the future.

“The Liberec Zoo provides informal education to its visitors by means of a constantly improving information system which is an inseparable part of the animal exhibits. It also offers formal education primarily in the form of a municipal center for ecological education - Liberec ZOO-DIVIZNA, then the development of ZOO - DIVIZNA - BOBIK and, of course, through extensive cooperation with schools and universities, as well as other educational institutions.”

Wildlife conservation, or care for animal populations 'in-situ', concerns the health and welfare of wild animals in their natural environment. Zoos are a major force in wildlife conservation and nature preservation in that they provide the knowledge of their staff, leadership and resources and, ideally, can sway the people who live in threatened areas to responsible action. Zoos help supply the means to numerous initiatives involving breeding, translocation and reintroduction, animal health services, research, education and training of staff, and by financing

or otherwise supporting field research and conservation activities. Also, zoos employ and support field workers, actively participating on the front lines of wildlife conservation and nature preservation.

“The Liberec Zoo has had several successes in this regard. This year we have filled out our employee roster with experienced field zoologists and have joined conservation and research programs in Africa. Our biggest plan in the field of wildlife conservation is the expansion of operations at our Center for Animals in Distress or Liberec ZOO-BOBIK, where beside the shelter for abandoned animals with special needs is a station for handicapped wild fauna from the Czech Republic. We strive to unite our efforts in global wildlife conservation with those for improving the future of animals in our region.”

Communication and public relations are fundamental to reaching any and all interested in helping us fulfill our vocation of environmental conservation.

The conservation of the environment, as in its plant and animal populations, would be impossible

without being able to influence the most influential of nature's creations: human beings. The style and tone of our communication needs to always be positive and optimistic, offering solutions, inspiring and guiding any willing hands capable of helping us fulfill our mission.

We understand, in all that we do, that the greatest inspiration is in setting a good example. Our communication with the public is not to justify the need for zoos per se, but to inform people about all the vital aspects of our mission.

“Education and FUN go hand in hand!”

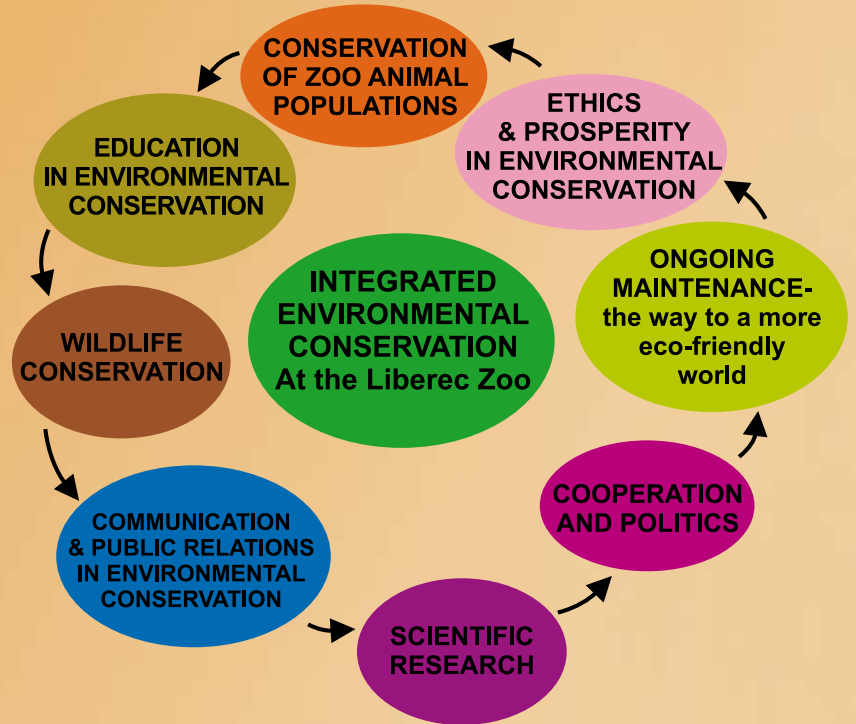
Scientific research is, to varying degrees, one of the duties of every zoo. At our zoo we do our own research for the betterment of our environment and organization (ethological observation, collection of zoological data, etc.) as well as allow for research done by other institutions (sociological research focusing on our visitors, et al.). As well, the zoo is an excellent venue for the popularization of science and a source of moral, financial and material support for research that helps wildlife.

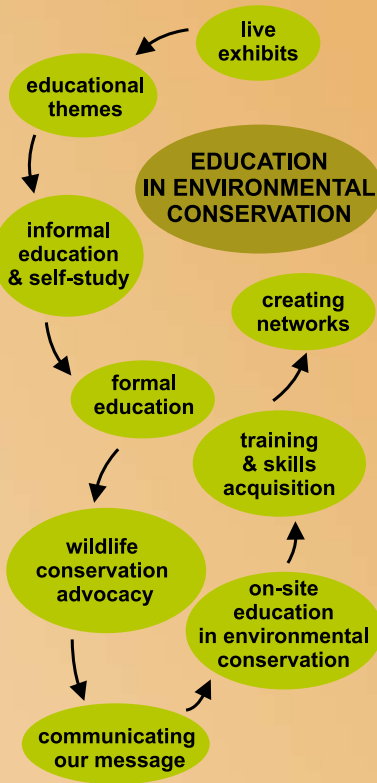
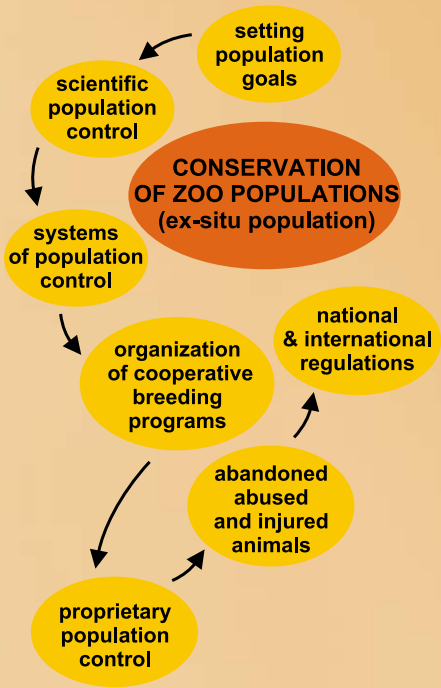
“The Liberec Zoo is continually developing close ties with universities and scientific laboratories. At the end of 2006, we have paved the way for the development of a facility which will be useful to both scientific and field zoologists, enabling us to work with greater professionalism even in the area of research. At the same time, we are now able to at least partially influence some regions of the world from which our animals come to us. We have also begun to carefully amass and classify information obtained from studying our entrusted animals. For this we have acquired and implemented new software which stores our data for further evaluation.”

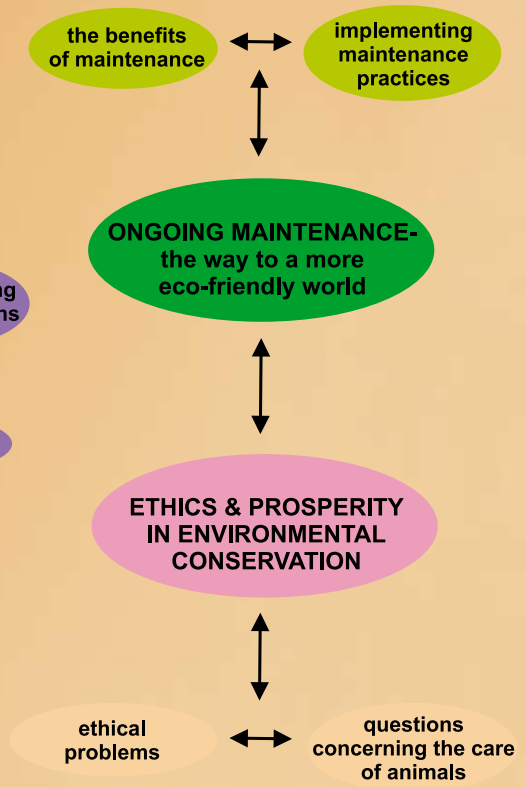
Cooperation and politics is another essential task of every zoo. Members of the World Association of Zoos and Aquariums all recognize the policies and responsibilities when it comes to our shared natural environment. However, each of us must fulfill our mission under varied socio-economic conditions. Therefore, it is our daily duty to try to have our mission influence national legislation and change regional mentalities in an effort to ensure

that society's rules are ethical, responsible, capable of sustained development, and leading to the fulfillment of our common goal: the conservation of a functional ecosystems in our shared natural environment.

“The Liberec Zoo, by virtue of its employees, is an active participant of the society in which it exists. It shares in the creation of this society's public sentiment in regard to questions concerning environmental problems and the general ethics of humankind's co-existence with wildlife and the natural environment at large.”

Personální obsazení (Personal staff)

Úsek ředitele (Director Department)

- Zuzana Šafaříková - vedoucí oddělení propagace a vzdělávání, tisková mluvčí
(Head of PR and Education Department, Press agent)
- Mgr. Lena Pintnerová - oddělení propagace a vzdělávání
(PR and Education Department)
- Gabriela Vodrážková - oddělení propagace a vzdělávání (od června 06)
(PR and Education Department, from June 06)
- Kateřina Bouzová, Dis. - asistentka ředitele (do června 06)
(Assistant of the Director, till June 06)
- Mgr. Tomáš Vojtek - oddělení propagace a vzdělávání (do května 06)
(PR and Education Department, till May 06)
- Ivana Jandová - mateřská dovolená (Maternity leave)

Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec - Divizna

- Ing. Aleš Kočí - vedoucí Městského střediska ekologické výchovy Divizna
(Head of SEV Divizna)
- RNDr. Alice Hudcová - externí spolupracovník (External cooperant)
- Lenka Dědková - -//-
- Miroslava Nováková, dipl.ek. - -//-
- Mgr. Vendula Palatová - -//-

Centrum pro zvířata v nouzi při ZOO Liberec - Bobík

- Hana Volková - vedoucí centra pro zvířata v nouzi Bobík (Head of Bobík)
- Ing. Ivana Hancenclová - 1. 8. - 31. 12. 2006 úsek ředitele (Director Department)
- Markéta Bártová
- Jiří Dušek
- Michaela Korbová
- Simona Králová
- Marie Říhová
- Martina Škodová

Zoologický úsek (Zoologist Department)

Lubomír Melichar - vedoucí zoologického úseku (Head of Zoologist Department)
Ing. Jindřiška Skřivánková - zoolog pro výživu a evidenci (Zoologist - Technician)
Ing. Leoš Havle - zoolog (Zoologist)
Jan Hanel - zoolog (Zoologist)
Martina Ruláková - obchodní referent (Trade Department)

Aleš Doležal - úsek žiraf a slonů
Milan Jakubička (Department of girrafes and elephants)
Václav Aschenbrenner

Hana Nosková

Eva Šušková - úsek stájí
Karel Körtelt (Department of stables)

Michaela Drahotová
Margita Leisnerová
Michal Krejčí
Irena Mikulová (mateřská dovolená, Maternity leave)

Aleš Vlček - úsek šelem
Kristina Klížová (Department of beasts)

Eliška Plesarová
Vlastimil Požárský

Externí veterinární lékaři (External vets)

MVDr. Vladimír Jurek
MVDr. Martin Kareš
MVDr. Helena Zimová

Jiřina Kyzlíková - úsek cizokrajných ptáků a opic
Běla Podrábská (Department of exotic birds and monkeys)
Nataša Petříková
Soňa Rohlová
Marek David
Šárka Šimoníková
Dagmar Jíchová (mateřská dovolená, Maternity leave)

Martin Slavík - úsek dravých ptáků
Jan Petříš (Department of birds of prey)
Jan Rejlek

Věra Vyskočilová - úsek výživy
Jan Tomín (Department of nourishment)
Pavla Passianová

Provozně-technický úsek (Technical Department)

Stanislav Jíra - vedoucí provozně-technického úseku (Head of Technical Department)
Pavel Pěček - provozně-technický úsek (Technical Department)
Bedřich Deliš - vedoucí dílny (Head of workroom)
Petr Krejsa - truhlář (Joiner)
Milan Novák - zámečník (Locksmith)
Tomáš Dolejší - elektrikář (Electrician)
Karel Slavík - řidič (Driver)
Karel Kestler - -/-
Miluše Flejberková - zahradnice (Gardener)
Miloš Smola - zahradník (Gardener)
Karel Hembera - -/-
Jiří Nýdrle - -/-
Radek Hrabar - manipulační dělník (Worker)
Zdeněk Vavřích - -/-
Eva Janečková - uklízečka (Char woman)

Hospodářsko-finanční oddělení (Economic-financial Department)

Helena Kredbová

- vedoucí hospodářsko-finanční oddělení
(Head of Economic-financial Department)

Jana Brodská

- účetní (Financial accountant)

Hana Hřebenová

- personalistka, mzdová účetní (Personal Department, wages book keeper)

Jiřina Korseltová

- administrativní (Administration)

Dana Pokorná

- zásobovačka (Buyer)

Hedvika Špalková

- pokladní (Cashier)

Pavla Strobachová

- -/-

Eva Hlaváčková

- -/-

Magda Pokorná

- sezonní pokladna (Season cash desk)

Služby zákazníkům (Customer service)

Petr Máček

- vedoucí střediska služeb pro návštěvníky
(Head of customer service)

Marcela Nesibová

Helena Štriglová

Naděžda Knapová

Petra Klimperová

Marie Veselá

Ostraha objektu (Security guard)

Milan Baumann

- denní ostraha (Daily security)

Světoslav Brodský

- -/-

Jaroslav Stříbrný

- -/-

Milan Janeček

- noční ostraha (Night security)

Jaroslav Macek

- -/-

Jan Pelant

- -/-

Karla Štulíková

- -/-

Přehled chovatelské činnosti v ZOO Liberec

Snahou zoologů i chovatelů je naplňování koncepce světové organizace zoologických zahrad a akvárií WAZA. Zoologické oddělení liberecké ZOO přispívá na realizaci této nové strategie WAZA nejenom plněním svých původních rozpracovaných projektů, ale i svým přístupem k novým úkolům, vyplývajících ze zařazení do systému světových ochrannářských aktivit.

Jednotlivé úseky zoologického oddělení částečně tvoří základy toho, jak se budou podílet na soustavné výchově široké veřejnosti s využitím dostupných prostředků, metod a programů. To vše ve spolupráci s propagačním oddělením a tvůrci edukačních aktivit ze Střediska ekologické výchovy Divizna. Cílem je stále přesvědčovat veřejnost, a na konkrétních případech jí dokazovat, že nejenom zoologická zahrada v Liberci, ale i další světová zařízení se stejným zaměřením, mají plnit a plní své ochrannářské poslání, a to v souladu s dodržováním nejpřísnějších zásad péče o zvířata.

Průběh roku 2006 na zoologickém oddělení

Zoologické oddělení prošlo během roku 2006 několika změnami v rozdělení odpovědnosti za vedení jednotlivých zoologických úseků.

Během roku byly dokončeny stavební úpravy na pavilonu žiraf. Zásadní změnu doznaly venkovní prostory pavilonu, kdy byl výběh žiraf propojen s vedlejším výběhem. Výsledkem je společný výběh žiraf s nově vytvořenou chovnou skupinou zeber bezhřívých. Součástí tohoto projektu bylo vybudování vyvýšené průchozí terasy u výběhu pro zlepšení vizuálního kontaktu návštěvníků se zvířaty.

Dále bylo upraveno oplocení a jeho zabezpečení proti podhrabání výběhu pro nově dovezené vlky hřivnaté. Pokračovalo se v rozšiřování chovných prostor propojením dalších dvou vnitřních ubikací a venkových výběhů pro gibony v pavilonu opů, to vše v návaznosti na probíhající opravu střechy.

V rámci reklamačního řízení byla zahájena oprava umělých skal na Soví stezce.

Z důvodu neodstranitelné technické závady proběhly nákladné opravy dveří dvou mrazírenských boxů patřících k úseku výživy.

Na konci roku došlo k poškození potrubí filtračního systému bazénu lachtanů v hloubce 3 metry pod povrchem komunikace. Docházelo tak k velkým ztrátám vody. Přesto, že ihned nastoupila stavební firma, podařilo se závadu odstranit až v průběhu tří týdnů.

Na úseku výživy zvířat a zásobování se přistoupilo k využívání různých marketingových akcí libereckých hypermarketů k nákupu komponentů krmných dávek za nižší ceny, než nabízí stálí dodavatelé. To příznivě ovlivnilo finanční rozpočet položky krmiv. Na úseku výživy je ve větším rozsahu využíván program Money k evidenci příjmu a výdeje krmiv v návaznosti na skladové hospodářství a předávání podkladů spotřeb ekonomickému úseku. Měsíční vyhodnocování programem Money pak dává přehled o nákupu a spotřebě jednotlivých komodit.

Pokračuje se v přísnější kontrole váhy dovážených komponentů a současně došlo k výraznému zkvalitnění výživy nákupem (např. kvalitního krmení pro plameňáky, ibise rudé a ibise posvátné, omnivorní a herbivorní opice, stálý nákup křepelky typu Faraon pro dravé ptáky či menší kočkovité šelmy). Průběžně dochází ke zpracování krmných

dávek v počítačové verzi. Krmné dávky pro úsek opic jsou připravovány v týdenních rozpisech s ohledem na jejich požadavky (např. zdravotní stav, mláďata, a také dle sezonnosti komodit).

Jednou z nejvyšších nákladových položek je velká spotřeba ryb, protože převažuje chov potravních rybích specialistů, tj. dravých ptáků a lachtanů. V případě sladkovodních ryb je novým prvkem zajistit si zásobu ryb v době výlovů, kdy je nákup těchto ryb cenově výhodný. Do budoucnosti se uvažuje o vybudování sádky v areálu ZOO.

Ke shromažďování základních údajů o zvířatech se začal využívat nový evidenční program Animália. Byla vytvořena databáze základních údajů o chovaných zvířatech. Nyní možností programu, kromě zoologů, využívají i veterinární lékaři, ekonomové a propagační oddělení.

Z chovatelského hlediska byl rok 2006 ve znamení mnoha úspěchů, ale i problémů, které jsou neoddelitelně spjaty s chovem živých tvorů.

Během roku 2006 se v Zoologické zahradě Liberec narodilo kolem sta mláďat nejrůznějších druhů savců, ptáků a plazů.

Jako první se v novém roce narodilo 6. ledna mládě antilopy

koňské. Bylo to od roku 2000 již deváté mládě tohoto ohroženého druhu, narozené v liberecké zahradě. Brzy nato se v líhni vyklubali dva samečci orlosupa bradatého, kteří se stali, stejně jako jejich dřívě narození sourozenci, od roku 2001 součástí reintrodukčního projektu. Dnes je již deset libereckých orlosupů zařazeno do obnovovacích populací orlosupů bradatých ve volné přírodě Alp a Pyrenejí.

Dalším chovatelským úspěchem bylo narození druhého mláděte, samičky, takina čínského. Liberecká ZOO chová tento druh takinů jako jediná v Evropě. První mládě, sameček, který se v Liberci v roce 2004 narodil, je nyní deponován v Podkrušnohorském zooparku v Chomutově.

Začátkem března se narodilo ve skupině žiraf Rothschildových první ze tří mláďat, narozených v roce 2006. Další dvě mláďata přišla na svět v červnu a prosinci.

Od března začíná též období snůšky a líhnutí u dravých ptáků. Kromě dvou mláďat orlosupů bradatých bylo v roce 2006 od dvou párů orlů bělohlavých odchováno pět mláďat, u orlů mořských od jednoho páru odchováno jedno mládě a u orlů východních kamčatských byla odchována v roce 2006 od dvou párů čtyři mláďata.

V květnu, mimo další přírůstky, se narodil další potomek páru gibona bělolícího. Je to již jejich druhé mládě během tří let. První mládě byl sameček, který zatím bez problémů žije společně s rodiči a nyní i se svým novým sourozencem.

Období porodů se od června přesunulo na úsek stájí. Šest mláďat kozy šrouborohé, tři mláďata kozorožců dagestánských, dvě mláďata nahurů modrých, dvě hřibata oslů somálských a další.

Z ostatních přírůstků je potřeba se zmínit o úspěšném chovu hroznýšovců kubánských (čtyři mláďata), krokodýlů čelnatých (čtyři mláďata) a tučňáků Humboldtových (dvě mláďata).

Další zvířata získala zoologická zahrada jiným způsobem než jejich narozením v zahradě. K nim patří kříženec tygra ussurijského a sumaterského, odebraný ve správním řízení soukromému podnikateli v obci Andělka na Frydlantsku. Dále rok a půl starý samec bílého tygra, se kterým se po dosažení patřičného věku počítá ve spojení s našimi tygřicemi, jako s otcem dalších bílých tygrů v Liberci. Nově jsme také získali skupinu zeber bezhřívých (*Eguus guagga borensis*), vzácného samce kočky Temminckovy (*Catopuma temminckii*), skupinu

surikat (*Suricata suricatta*) a dva viky hřivnaté (*Chrysocyon brachyurus*). Na doplnění chovných párů nám plzeňská zoologická zahrada zapůjčila samce levharta čínského. Z Holandska jsme dovezli k naší samičce samce pandy červené. Také byly sestaveny nové chovné páry dravých ptáků - asijského poddruhu orlů skalních (*Aquila chrysaetos daphanea*) a luňáků červených (*Milvus milvus*).

Došlo i k úbytkům ve stavech zvířat. Kromě úhynů odešlo kolem třiceti jedinců do jiných chovatelských zařízení.

K dalším aktivitám zoologického oddělení patří i zoologický kroužek. Dvě skupiny dětí se po celý rok pod vedením zkušených chovatelů seznamovaly se základy chovu a práce se zvířaty.

Pokračovala také spolupráce s vysokými školami. Práce studentů byly rozšířeny z výzkumu chování šimpanzů i na další primáty, jako jsou gibboni a pavíáni.

Závěrem lze říci, že rok 2006 byl pro zoologické oddělení rokem, kdy se pokračovalo v nově nastoupené cestě ke zlepšování chovatelské práce, plemenářské úrovně a vzniku nových aktivit zapojujících chovatele do zlepšování vztahu k návštěvnické veřejnosti.

Je třeba poděkovat všem pracovníkům zoologického úseku za aktivní přístup, kdy jejich pracovní a chovatelské nasazení jde daleko za rámec povinností daných pracovní smlouvou.

Ing. Leoš Havle
zoolog

The Liberec Zoo - - Zoological Report

An Overview of our Breeding Programs

Our efforts as zoologists and breeders are to fulfill the mandates of the Worldwide Association of Zoos and Aquariums (WAZA). The zoological department at the Liberec Zoo actively participates in the realization of WAZA's new strategies, not only by continuing in our established projects, but also by taking on new initiatives by taking part in worldwide conservation activities.

Specific units of the zoological department are forming the foundation of how to educate the public at large by implementing approachable means, methods, and programs. This is all made possible with the cooperation of the publicity department and the developers of educational activities at the Divizna Center for

Ecological Studies. Our aim continues to be to persuade the public of the importance of our mission and to show that the Liberec Zoo, along with many other worldwide organizations, is fulfilling its conservation mission according to the strictest rules concerning the care of animals.

The Zoological Department 2006 - An Overview

The zoological department has undergone several changes concerning the delegation of authority and leadership in specific zoological areas.

Renovations to the giraffe pavilion were finished last year. Fundamental was the merging of the outdoor enclosure with the one next to it, resulting in a large enclosure shared by the Giraffes and the Maneless Zebras. Also, elevated terraces were built to allow the public to get a better view of the animals.

Fences around the enclosure where the newly arrived Maned Wolves are kept have been secured and reinforced to keep the animals from digging under them. We have continued to expand breeding facilities by joining another two indoor quarters and the outdoor enclosures for gibbons and monkeys concurrently with ongoing repairs to the roofing.

The artificial cliffs on the owl path were repaired and, for technical reasons, the doors of two freezers in the feed-store underwent some tricky repairs.

Towards the end of the year, damaged piping three meters below the surface of the seal pool began to cause serious leakage. In spite of the fact that a construction crew was hired immediately, the work still took three weeks to complete. The feed-store and supplies division has discovered that watching the sales at local Liberec supermarkets allowed them to purchase feed and other supplies at a considerable savings as compared to our traditional suppliers, this having a favorable effect on our budget. The feed-store division is increasingly using the MONEY program to do its accounting, manage its stores and provide the data to the economic division. Monthly reports generated by the MONEY program offer a better overview of expenditures and consumption of specific commodities.

We continue to carefully check the weight of incoming orders, and have concurrently improved the quality of our feed purchases (e.g. quality feed for Flamingos, the Scarlet Ibis and the Sacred Ibis, omnivorous and herbivorous monkeys and apes,

and quails for our raptors and smaller cats). We are currently recording feed portions on computer. Portions for apes and monkeys are calculated on a weekly basis and in light of their needs (e.g. health, offspring, and seasonal considerations).

One of our biggest expenditures is the large consumption of fish necessary for the care of seals and raptors. In the case of freshwater fish, we must make sure to buy enough when they are in season and affordable. In the future, we plan to create a fish hatchery and farm fish on the zoo grounds.

We have begun to employ a new program, ANIMALIA, as our system of basic data collection, and have created a database about our animals. This program and the data are now at the disposal of the zoological, veterinary, economic, and publicity departments alike.

From a breeding standpoint, 2006 was a year of much success but also many problems which are an unavoidable part of animal breeding. During 2006, the Liberec Zoo witnessed the births of around a hundred young of various species of mammals, birds, and reptiles.

The first was the birth of a Roan Antelope on the 6th of January. This is the ninth time this endangered

species was born at the Liberec Zoo. Soon after, two male Bearded Vultures hatched and, like their older siblings, became members of our reintroduction program which has been operating since 2001. Today there are ten of these vultures from the Liberec Zoo living in the wilderness of the Alps and the Pyrenees.

The next successful breeding was the birth of a female Chinese Takin. The Liberec Zoo is the only one in Europe to breed this species. The first young takin, born in 2004, is now living in the Chomutov Zoopark.

At the beginning of March, the first of three Rothschild Giraffes was born. The next two were born in June and December.

March heralds the laying and subsequent incubation of raptors. Apart from the two Bearded Vulture hatchlings, two mating pairs of Bald Eagles spawned five chicks, a pair of sea eagles hatched one young, and two pairs of Stellar's Eagles hatched four offspring in 2006.

Among other offspring born in May was a White-Cheeked Crested Gibbon. This is that mating pair's second birth in the past three years. The first young gibbon is living comfortably with his parents and now with a sibling.

Onwards from June, six Markhor, three Mountain Goats, two Himalaya Blue Sheep and two Somalian Donkeys were born.

Other offspring in 2006 worth mentioning are four Cuban Boas, four Dwarf Crocodiles, and two Humboldt Penguins.

Other animals were added to the Liberec Zoo by means other than breeding. Among them is a cross between a Siberian and Sumatran Tiger received from a private businessman in the Anelka area of Frydlant. Also, a year and a half old male White Tiger which we hope will successfully mate with our White Tigress when he reaches maturity. We have also acquired a group of Selous' Zebras (*equus quagga borensis*), a male Asiatic Golden Cat (*catopuma temminckii*), a group of Slender-tailed Meercats (*suricata suricatta*) and two Maned Wolves (*chrysocyon brachyurus*). To complete our breeding pairs, a male Chinese Leopard was lent to us by the Pilsen Zoo and a male Red Panda came from Holland. We have also put together breeding pairs of raptors - Golden Eagles (*Aquila chrysaetos daphanea*) a Red Kites (*Milvus milvus*).

However there were also losses to our zoo's population. Aside from

deaths, around thirty animals were moved to different facilities

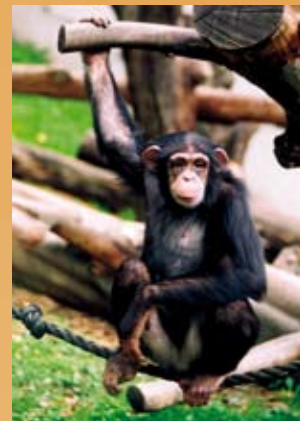
Another responsibility of the zoological department is our zoology workshops. Two groups of children were guided by experienced breeders through the basics of working with animals.

We continue to work with students at universities. Students conducted research in breeding Chimpanzees, Baboons, Gibbons, and other primates.

In 2006, the zoological department continued to adopt newly implemented methods to improve breeding practices and creating new activities that create closer ties between our breeders and the visiting public.

In closing, we would like to thank all of our staff, whose dedication and hard work is always above and beyond any contractual duty.

Ing. Leoš Havle
zoologist

šimpanz učenlivý - Pan troglodytes

surikata - Suricata suricatta

Veterinární péče v ZOO Liberec v roce 2006

Veterinární lékaři:

MVDr. Vladimír Jurek

MVDr. Martin Kareš

MVDr. Helena Zímová

Veterinární péče byla zajištěna stejným týmem pracovníků Veterinární kliniky Růžodol jako v loňském roce. Díky doplnění vybavení veterinárního pracoviště a iniciativě MVDr. Zímové bylo zahájeno vyšetřování koprologických vzorků na pracovišti v ZOO. Kromě zrychlení diagnostiky by měla uvedená činnost vést k úspoře nákladů na laboratorní vyšetření.

Na počátku roku se ve výběhu zranila samice antilopy bongo (*Tragelaphus euryceros*) Maremb. Po RTG vyšetření jsme diagnostikovali luxaci levého kyčelního kloubu a frakturu části kosti stehenní. U zvířat těchto váhových kategorií (200 - 300 kg) je úspěšné řešení zranění tohoto druhu velice obtížné. Přes nepříznivou prognózu jsme se pokusili o chirurgické řešení. Reponovali jsme kyčelní kloub a úlomek kosti stehenní připevnili zpět tažnými šrouby. Uměle vytvořená náhrada poškozených vazů měla bránit opětovné luxaci kloubu. Zákrok se podařil a Maremb se úspěšně zotavila z anestézie. Po zatížení končetiny však fixace z důvodu velké hmotnosti zvířete nevydržela a opět došlo k luxaci kyčelního kloubu. Samice následně uhynula.

Čtyřiatřicetiletý samec orangutana (*Pongo pymaeus*), Yolo, vykazoval stále větší neochotu k pohybu. Přistoupili jsme proto k celkové anestézii a kompletnímu zdravotnímu vyšetření. Byl proveden odběr krve, sonografické vyšetření a RTG vyšetření. Až na malé artritické změny na kloubech prstů pánevních končetin nebyly zjištěny žádné příznaky onemocnění. Orangutanovi byla nasazena dieta, zhubl několik kilo a za nějakou dobu se pohyboval lépe. Jeho stav je víceméně neměnný.

Samice marabu afrického (*Leptoptilos crumeniferus*) si zlomila pravou vřetenní kost. Zlomenina zasahovala do loketního kloubu, ačkoliv se fraktura úspěšně zhojila, kvůli artritickým změnám v loketním kloubu již samice nebude schopna létat. Kvalita života samice není ale uvedeným problémem nijak výrazně zhoršena. Samice by měla být schopna reprodukce.

Po narození čtyř mláďat nosála červeného (*Nasua nasua*) jsme se rozhodli pro kastraci jejich otce, aby mohli nosálové žít i nadále ve skupině bez nebezpečí nekontrolovatelného množení malé populace. Vše proběhlo bez komplikací, již druhý den byl nosál samec opět ve skupině.

Samice slona indického (*Elephas maximus*), Gauri, měla v minulosti vážné zdravotní problémy. Často mívala koliky, byla pohublá, její střevo nebylo schopno absorbovat všechny potřebné živiny z přijímané potravy. Trpělivou péčí jejích ošetřovatelů a obohacením potravy o důležité komponenty se její stav velmi zlepšil, přibrala několik desítek kilo a trávení funguje lépe.

Nekonečné trápení s neřešitelnými otlakami na nohách orla stepního (*Aquila nipalensis*), Nastěnky, se ukončilo její deponací k chovatelům, který jí poskytl možnost volného létání a stav nohou se velmi zlepšil. V problémech ji vystřídal samec ostříže lesního (*Falco subbuteo*). Po úspěšném ošetření fraktury femuru sice létá, ale ve voliéře je pohyb zřejmě nedostatečný a otlaky se objevily i u něj. Přes všechna opatření se problém vrací a pták vyžaduje neustálou veterinární péči.

Liberecká ZOO chová skupinu paviánů pláštíkových (*Papio hamadryas*). Vzhledem k vysokému stupni příbuznosti jedinců bylo rozhodnuto pro vasektomii dvou ze tří pářících samců. Při chirurgickém zákroku se přerušil chámovod. Hormonální aktivita varlat zůstává zachována. Sociální vztahy ve skupině se nemění,

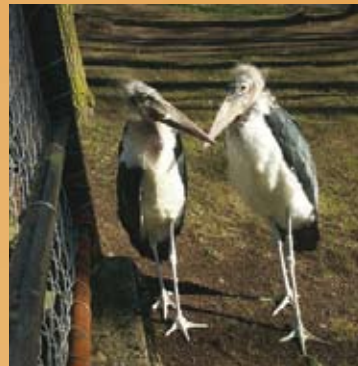
dominantní samec páří své samice, ty však nezabřeznou. Oba zákroky proběhly hladce a bez komplikací. Sociální postavení obou samců je zachováno.

Na konci roku nás opět zaměstnala jedna ze samic antilopy bongo (*Tragelaphus euryceros*), Marion. Ve výběhu si způsobila frakturu pravé větve spodní čelisti a komplikovanou frakturu levého hlezna. Pouhá léčba klídem měla velmi blahodárný vliv na hojení hlezna, samice kulhá jen málo. Fraktura čelisti se však zkomplikovala frakturou zubu a následným hnisavým zánětem čelisti. Proto bylo nutné přistoupit k imobilizaci antilopy. Zub byl vytržen, čelist ošetřena a Marion se z anestézie perfektně zotavila. Čelist se stále hojí, případ ještě není uzavřen.

V průběhu roku jsme řešili dermatologické problémy ve skupině šimpanzů. Onemocnění se projevovalo svědivostí a změnami na kůži. Byla provedena všechna dostupná laboratorní a klinická vyšetření. Nejvíce postižená zvířata byla imobilizována a byly jim odebrány vzorky k histologickému vyšetření kůže. Původ onemocnění nebyl jednoznačně prokázán. Na základě dílčích výsledků bakteriologického a mykologického vyšetření jsme volili terapii postihující všechny pravděpodobné příčiny onemocnění. Problém pomalu ustupuje.

V souvislosti s rekonstrukcí střechy pavilonu opic bylo v rámci přesunů zvířat provedeno celkem deset opakovaných imobilizací šimpanzů a orangutanů. Při těchto akcích jsme spolupracovali s Doc. Hessem, anesteziologem IKEM Praha. V této souvislosti byla použita nová kombinace anestetik, která navozuje šetrnou, dobře regulovatelnou celkovou anestézií s výrazným snížením agresivity imobilizovaných zvířat. Imobilizace, prováděná za účelem přesunu, byla využita k ošetření chrupu šimpanzího samce Konga. Dřeňové dutiny obou špičáků v dolní čelisti byly vyplněny speciálními materiály a uzavřeny amalgamovými plombami.

Na našem pracovišti se vystřídalo několik studentů Veterinární a farmaceutické univerzity v Brně v rámci praxe v oboru medicíny exotických zvířat. Zúčastnili jsme se několika odborných akcí: Meeting European Association of Zoo and Wildlife Veterinarians v Budapešti, Arbeitstagung der Zootierärzte im Deutschsprachigen Raum ve Frankfurtu, VI. International Parrot Convention v Loro Parque v Puerto de la Cruz na Tenerife a semináře České asociace veterinářů Zoo a exotických zvířat v Brně.

marabu africký - *Leptoptilos crumeniferus*

slon bengálský - *Elephas maximus bengalensis*

Stavy chovaných zvířat v ZOO Liberec v roce 2006

	1. 1. 2006		31. 12. 2006	
	druhy (species)	ks (specimens)	druhy (species)	ks (specimens)
Plazi (Reptilia)	8	27	9	29
Ptáci (Aves)	78	282	72	255
Savci (Mammalia)	52	362	58	354
Bezobratlí (Invertebrata)	8	108	4	92
Ryby (Pisces)	21	217	17	208
Celkem (Summary)	167	996	160	938

vlk hřivnatý - *Chrysocyon brachyurus*

alpaka - *Lama guanicoe pacos*

Podklady pro potřebu Unie českých a slovenských zoologických zahrad
k žádostem o dotaci MŽP (stavy k 31. 12. 2006)

Seznam zvířat v ZOO Liberec v roce 2006

1.1 EEP chov ohrožených druhů světové fauny zařazených do Evropských záchranných chovů

<i>druh česky [latinsky]</i>	<i>počet jedinců</i>
amazoňan zelenolící [Amazona viridigenalis]	2
ara hyacintový [Anodorhynchus hyacinthinus]	2
bongo [Tragelaphus eurycerus isaaci]	4
dvojborožec indický [Buceros bicornis]	1
gepard štíhlý [Acinonyx jubatus]	1
gibon bělolící [Nomascus leucogenys leucogenys]	7
hroznýšovec kubánský [Epicrates angulifer]	9
irbis [Uncia uncia]	2
kakadu arový [Probosciger aterrimus]	1
kakadu molucký [Cacatua moluccensis]	2
kočka Temminckova [Catopuma temminckii]	1
levhart čínský [Panthera pardus japonensis]	2
makak lví [Macaca silenus]	6
mandril [Mandrillus sphinx]	2
orangutan sumaterský [Pongo pygmaeus abelii]	2
orel mořský [Haliaeetus albicilla]	4
orlosup bradatý [Gypaetus barbatus aureus]	2
osel somálský [Equus africanus somalicus]	10
panda červená [Ailurus fulgens fulgens]	2
pižmoň [Ovibos moschatus]	2
slon bengálský [Elephas maximus bengalensis]	2

tamarín pinčí [Saguinus oedipus]	6
tučňák Humboldtův [Spheniscus humboldti]	8
vikuña [Vicugna vicugna]	1
vlk hřivnatý [Chrysocyon brachyurus]	2
žirafa Rothschildova [Giraffa camelopardalis rothschildi]	8
celkem	91

1.2 ESB chov ohrožených druhů světové fauny v rámci evropských plemenných knih

<i>druh česky [latinsky]</i>	<i>počet jedinců</i>
antilopa koňská [Hippotragus equinus]	4
buvolec běločelý [Damaliscus pygargus phillipsi]	5
korunáč Sclaterův [Goura scheepmakeri]	1
koza šrouborohá [Capra falconeri heptneri]	12
kozorožec dagestánský [Capra cylindricornis]	12
krokodýl čelnatý [Osteolaemus tetraspis]	4
lachtan hřivnatý [Otaria byronia]	4
marabu africký [Leptoptilos crumeniferus]	2
nahur modrý [Pseudois nayaur]	5
orel východní [Haliaeetus pelagicus]	7
rys karpatský [Lynx lynx carpathicus]	2
tukan obrovský [Ramphastos toco]	2
celkem	60

1.3 ISB chov ohrožených druhů světové fauny v rámci mezinárodních plemenných knih

celkem	0
---------------	----------

1.4 RDB chov ohrožených druhů světové fauny uvedených v Červené knize IUCN

druh česky [latinsky]	počet jedinců
čimango falklandský [Phalacrocorax australis]	2
duhovka akvamarínová [Melanotaenia lacustris]	3
duhovka Boesemanova [Melanotaenia boesemani]	5
duhovka diamantová [Melanotaenia praecox]	8
duhovka lososová [Glossolepis incisus]	3
dvojborožec hnědavý [Buceros hydrocorax]	2
holub nikobarský [Columba nicobarica]	5
husa císařská [Anser canagicus]	3
kapr obecný - nishikigoi [Cyprinus carpio]	4
křeček zlatý [Mesocricetus auratus]	2
lev [Panthera leo]	2
orel královský [Aquila heliaca]	1
pavián pláštíkovaný [Papio hamadryas]	20
satyr obecný [Tragopan satyra]	2
šimpanz [Pan troglodytes]	10
tahr himálajský [Hemitragus jemlahicus]	3
takin čínský [Budorcas taxicolor bedfordi]	3
tygr [Panthera tigris]	1
tygr - bílá forma [Panthera tigris]	4
zebra Chapmanova [Equus quagga chapmanni]	8
želva nádherná [Trachemys scripta elegans]	8
želva ostruhatá [Geochelone sulcata]	1
celkem	100

1.5 CITES chov ohrožených druhů světové fauny chráněných podle zákona č. 16/1997 Sb. - CITES I

celkem 0

2.1 péče o zvláště chráněné živočichy odebrané podle zvláštních právních předpisů - zákona č. 246/1992 Sb.

celkem 0

2.3b chov zvláště chráněných druhů živočichů podle zákona č. 114/1992 Sb.

<i>druh česky [latinsky]</i>	<i>počet jedinců</i>
jestřáb lesní [Accipiter gentilis]	1
krahujec obecný [Accipiter nisus]	1
krkavec velký [Corvus corax]	1
kvakoš noční [Nycticorax nycticorax]	1
luňák červený [Milvus milvus]	2
orel křiklavý [Aquila pomarina]	3
orel skalní [Aquila chrysaetos]	3
ostříž lesní [Falco subbuteo]	1
raroh velký [Falco cherrug]	2
sokol stěhovavý [Falco peregrinus]	2
sova pálená [Tyto alba]	5
výr velký [Bubo bubo]	2
celkem	24

2.5 chov vzácných a vymírajících plemen domácích zvířat, za účelem záchrany jejich jedinečných genofondů

celkem 0

celkem 275

SAVCI (MAMMALIA)

Druh	stav k 1. 1. 2006	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31. 12. 2006
aguti zlatý	1.1			0.1	1.0	
Dasyprocta leporina						
alpaka			2.0			2.0
Vicugna pacos						
antilopa koňská	1.2	0.1				1.3
Hippotragus equinus						
bodlinatka egyptská	9.6			4.4		5.2
Acomys cahirinus						
bongo	1.3	0.1		0.1		1.3
Tragelaphus eurycerus isaaci						
buvolec běločelý	2.4		1.0		1.1	2.3
Damaliscus pygargus phillipsi						
dikobraz srstnatonosý	0.1					0.1
Hystrix indica						
gepard štíhlý	3.0				2.0	1.0
Acinonyx jubatus						
gibon bělolící	4.2.1	0.0.1		1.0		3.2.2
Nomascus leucogenys leucogenys						
irbis	1.1					1.1
Uncia uncia						
kočka domácí	3.5		1,1	1.0		3.6
Felis catus						

Druh	stav k 1. 1. 2006	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31. 12. 2006
kočka Temminckova Catopuma temminckii			1.0			1.0
koza domácí Capra hircus	1.3	2.2		0.1	2.2	1.2
koza domácí - kamerunská Capra hircus	4.4	5.4			4.2	5.6
koza šrouborohá Capra falconeri heptneri	2.6	2.2				4.8
kozorožec dagestánský Capra cylindricornis	1.9	3.0			1.0	3.9
králík domácí - zakrslý Oryctolagus cuniculus v. edulis	1.1	2.1			2.1	1.1
krysa malá Mastomys coucha		0.0.3	0.0.15			0.0.18
křeček zlatý Mesocricetus auratus	2.2			0,1	1.0	1.1
křečík džungarský Phodopus sungorus	3.3				2.2	1.1
kůň domácí - mini appaloosa Equus caballus	2.2	1.0			1.0	2.2
kůň domácí - shetlandský pony Equus caballus	1.3	1.2	0.1		0.1	2.5
lachtan hřivnatý Otaria byronia	1.3					1.3

Druh	stav k 1. 1. 2006	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31. 12. 2006
lev	1.1					1.1
Panthera leo						
levhart čínský	0.1		1.0			1.1
Panthera pardus japonensis						
makak lví	3.6				1.2	2.4
Macaca silenus						
mandril	1.2				1.0	0.2
Mandrillus sphinx						
mangusta liščí	1.3	0.1		0.1		1.3
Cynictis penicillata						
muntžak malý	2.2	0.1				2.3
Muntiacus reevesi						
myš laboratorní	0.0.63				0.0.34	0.0.29
Mus musculus var. alba						
nahur modrý	3.2	2.0			2.0	3.2
Pseudois nayaur						
nosál červený	1.1	2.2				3.3
Nasua nasua						
nosorožec tuponosý jižní	1.1				1.1	
Ceratotherium simum simum						
orangutan sumaterský	2.1				1.0	1.1
Pongo pygmaeus abelii						
osel somálský	2.6	1.1				3.7
Equus africanus somalicus						

Druh	stav k 1. 1. 2006	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31. 12. 2006
osmák degu <i>Octodon degus</i>		0.0.5	0.0.19		0.0.10	0.0.20
panda červená <i>Ailurus fulgens fulgens</i>	0.2		1.0		0.1	1.1
pavián pláštíkový <i>Papio hamadryas</i>	7.11	0.1.3			1.1	6.11.3
pekari páskovaný <i>Pecari tajacu</i>	1.1					1.1
pes domácí <i>Canis familiaris</i>	0.1					0.1
pes domácí - německý ovčák <i>Canis familiaris</i>	1.0					1.0
pískomil mongolský <i>Meriones unguiculatus</i>	0.0.6			0.0.1		0.0.5
pižmoň <i>Ovibos moschatus</i>	1.2			0.1		1.1
potkan laboratorní <i>Rattus norvegicus var. alba</i>	0.0.65				0.0.18	0.0.47
rys karpatský <i>Lynx lynx carpathicus</i>	1.1					1.1
serval <i>Leptailurus serval</i>	1.0					1.0
slon bengálský <i>Elephas maximus bengalensis</i>	0.2					0.2

Druh	stav k 1. 1. 2006	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31. 12. 2006
surikata			4.0			4.0
Suricata suricatta						
šimpanz	4.6					4.6
Pan troglodytes						
tahr himálajský	2.3	1.0		1.0	1.1	1.2
Hemitragus jemlahicus						
takin čínský	1.1	0.1				1.2
Budorcas taxicolor bedfordi						
tamarín pinčí	2.5			1.0		1.5
Saguinus oedipus						
tygr			1.0			1.0
Panthera tigris						
tygr - bílá forma	2.2		1.0		1.0	2.2
Panthera tigris						
velbloud dvouhrbý - domácí	1.2					1.2
Camelus bactrianus						
vikuňa	1.0		0.1	0.1		1.0
Vicugna vicugna						
vlk hřívnatý			2.0			2.0
Chrysocyon brachyurus						
zebra bezhřívá			1.2			1.2
Equus quagga borensis						
zebra Chapmanova	2.7				0.1	2.6
Equus quagga chapmanni						
žirafa Rothschildova	2.5	1.2			0.2	3.5
Giraffa camelopardalis rothschildi						

PTÁCI (AVES)

Druh	stav k 1. 1. 2006	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31. 12. 2006
amadina Gouldové	3.2.3				0.2.3	3.0
Chloebia gouldiae						
amazoňan zelenolící	1.1					1.1
Amazona viridigenalis						
ara ararauna	2.2				0.1	2.1
Ara ararauna						
ara hyacintový	1.1					1.1
Anodorhynchus hyacinthinus						
ara zelenokřídlý	5.4				4.3	1.1
Ara chloroptera						
berneška bělolící	2.1					2.1
Branta leucopsis						
berneška velká aleutská	5.1					5.1
Branta canadensis leucopareia						
čimango falklandský	0.2					0.2
Phalacrocorax australis						
dvojborožec hnědavý	1.1					1.1
Buceros hydrocorax						
dvojborožec indický	1.0					1.0
Buceros bicornis						
holub nikobarský	1.2	0.0.1	1.0			2.2.1
Caloenas nicobarica						

Druh	stav k 1. 1. 2006	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31. 12. 2006
husa běločelá Anser albifrons	0.1					0.1
husa císařská Anser canagicus	2.1					2.1
husa sněžní Anser caerulescens	1.1			0.1		1.0
husice australská Tadorna tadornoides	1.1					1.1
husice liščí Tadorna tadorna	2.1					2.1
husice rajská Tadorna variegata	0.1					0.1
ibis posvátný Threskiornis aethiopicus	4.1	0.0.1				4.1.1
ibis rudý Eudocimus ruber	0.2					0.2
jestřáb lesní Accipiter gentilis	0.2				0.1	0.1
kachna bahamská Anas bahamensis	1.2			0.2	1.0	
kachnička amazonská Amazonetta brasiliensis	1.1				1.0	0.1
kachnička hřívnatá Chenonetta jubata	1.0					1.0

Druh	stav k 1. 1. 2006	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31. 12. 2006
kachnička karolinská	2.2			0.1		2.1
Aix sponsa						
kachnička mandarinská	3.2			1.1		2.1
Aix galericulata						
kajka mořská	1.2					1.2
Somateria mollissima						
kakadu arový	1.1			0.1		1.0
Probosciger aterrimus						
kakadu molucký	1.1					1.1
Cacatua moluccensis						
kalous ušatý	1.0					1.0
Asio otus						
káně Harrisova	4.0		1.1		2.0	3.1
Parabuteo unicinctus						
káně lesní	2.3					2.3
Buteo buteo						
karančo jižní	1.1				1.1	
Polyborus plancus						
kondor andský	1.1				1.1	
Vultur gryphus						
korunáč Sclaterův	0.1					0.1
Goura scheepmakeri						
krahujec obecný	0.1					0.1
Accipiter nisus						

Druh	stav k 1. 1. 2006	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31. 12. 2006
krkavec velký Corvus corax	0.1					0.1
kvakoš noční Nycticorax nycticorax	1.0					1.0
labuť černá Cygnus atratus	1.1					1.1
leskoptev tříbarvá Spreo fischeri	1.1.5					1.1.5
lori žlutohřbetý Lorius garrulus	1.0				1.0	
loskuták posvátný Gracula religiosa	0.1					0.1
luňák červený Milvus milvus	1.1		0.1	0.1		1.1
marabu africký Leptoptilos crumeniferus	1.1					1.1
orel bělohlavý Haliaeetus leucocephalus	2.2	3.2			1.1	4.3
orel jasnohlasý Haliaeetus vocifer	0.1				0.1	
orel královský Aquila heliaca	2.0				1.0	1.0
orel křiklavý Aquila pomarina	1.2					1.2

Druh	stav k 1. 1. 2006	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31. 12. 2006
orel mořský <i>Haliaeetus albicilla</i>	2.2	0.1			0.1	2.2
orel skalní <i>Aquila chrysaetos</i>	2.1		1.1		1.1	2.1
orel stepní <i>Aquila nipalensis</i>	2.3				0.1	2.2
orel východní <i>Haliaeetus pelagicus</i>	4.4	1.2			1.3	4.3
orlosup bradatý <i>Gypaetus barbatus aureus</i>	1.1	2.0			2.0	1.1
ostralka rudozobá <i>Anas erythrorhynchos</i>	0.1					0.1
ostříž lesní <i>Falco subbuteo</i>	1.0					1.0
papoušek vlnkovaný <i>Melopsittacus undulatus</i>	1.0		0.1			1.1
páv korunkatý <i>Pavo cristatus</i>	3.8	0.3		1.1	0.1	2.9
pelikán bílý <i>Pelecanus onocrotalus</i>	3.5					3.5
plameňák kubánský <i>Phoenicopterus ruber ruber</i>	5.2.2					5.2.2
plameňák růžový <i>Phoenicopterus ruber roseus</i>	1.2.15					1.2.15

Druh	stav k 1. 1. 2006	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31. 12. 2006
poštołka obecná Falco tinnunculus	1.0					1.0
puštík obecný Strix aluco			0.0.1			0.0.1
raroh velký Falco cherrug	1.1					1.1
satyr obecný Tragopan satyra	1.1					1.1
snovač černavý Ploceus nigriceps	0.0.9	0.0.1				0.0.10
snovač ohnivý Euplectes hordeaceus	0.0.10			0.0.4		0.0.6
sojka káповitá Cyanocorax chrysops	1.1					1.1
sojkovec nádherný Garrulax formosus	0.1			0.1		
sokol stěhovavý Falco peregrinus	1.1					1.1
sova pálená Tyto alba	4.3				2.0	2.3
sovice sněžní Nyctea scandiaca	2.1				0.1	2.0
šafránka velká Sicalis flaveola	0.0.2	0.0.1				0.0.3

Druh	stav k 1. 1. 2006	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31. 12. 2006
šáma bělořitná	1.0					1.0
<i>Copsychus malabaricus</i>						
tučňák Humboldtův	4.4	0.2		0.2		4.4
<i>Spheniscus humboldti</i>						
tukan obrovský	1.1					1.1
<i>Ramphastos toco</i>						
tukan rudozobý	1.1			0.1	1.0	
<i>Ramphastos tucanus</i>						
přádelník límcový	1.0					1.0
<i>Euplectes ardens</i>						
výr velký	4.4				2.4	2.0
<i>Bubo bubo</i>						
zeběřka pestrá	1.2.16	0.0.12		1.0		0.2.28
<i>Taeniopygia guttata</i>						
žako šedý	1.0					1.0
<i>Psittacus erithacus</i>						

PLAZI (REPTILIA)

Druh	stav k 1. 1. 2006	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31. 12. 2006
hroznýšovec kubánský <i>Epicrates angulifer</i>	3.4	0.0.3		1.0		2.4.3
krokodýl čelnatý <i>Osteolaemus tetraspis</i>	1.1.2	1.3			1.3	1.1.2
leguán zelený <i>Iguana iguana rhinolopha</i>	0.0.1					0.0.1
psohlavec hnědý <i>Corallus cooki</i>	1.1	0.0.6			0.0.6	1.1
užovka červená <i>Elaphe guttata</i>	1.1.				1.0	0.1
varan mangrovový <i>Varanus indicus</i>	1.1					1.1
varan nilský <i>Varanus niloticus</i>			0.1			0.1
želva nádherná <i>Trachemys scripta elegans</i>	1.7		1.1	0.1	0.1	2.6
želva ostruhatá <i>Geochelone sulcata</i>	1.0					1.0

Výměny zvířat 2006

Vývoz - zahraničí

- 0,1 orel východní - ZOO Ebeltoft (Dánsko) - VÝMĚNA (za 1,1 káňě Harrisova)
- 0,1 panda červená - ZOO Vídeň (Rakousko) - DEPONACE
- 0,1 žirafa Rothschildova - ZOO Opole (Polsko) - DEPONACE
- 2,0 orlosup bradatý - VBU (Rakousko) - REINTRODUKCE
- 2,0 nahur modrý - ZOO Edinburgh (Velká Británie) - DEPONACE
- 0,1 žirafa Rothschildova - ZOO Boras (Švédsko) - DEPONACE
- 1,0 gepard štíhlý - ZOO Doué la Fontaine (Francie) - DAR
- 1,0 orangutan sumaterský - ZOO Lisabon (Portugalsko) - DEPONACE
- 1,0 tukan rudozobý - Vogelpark Avifauna BV (Holandsko) - DEPONACE
- 1,1 karančo jižní - ZOO Lisabon (Portugalsko) - DEPONACE
- 0,1 zebra Chapmanova - ZOO Bratislava (Slovensko) - DEPONACE
- 1,1 pavíán pláštíkový - Association Atu (Gruzie)
- přes Source Prague/Zbečno 30. 10. 2006
- 1,0 bílý tygr - ZOO Bratislava (Slovensko) - DEPONACE
(přesun ze Sóstó ZOO/Maďarsko, kde bylo naše zvíře zapůjčeno od 21. 6. 2005)
- 1,1 orel bělohlavý - ZOO Beauval (Francie) - VÝMĚNA (za 1,0 bílý tygr - dovoz 26. 10. 2006)
- 0,1 orel východní - ZooParc Paradisio (Belgie) - DAR (podíl z chovu)

Dovoz - zahraničí

- 1,1 káňě Harrisova - ze ZOO Ebeltoft (Dánsko) - VÝMĚNA (za 0,1 orel kamčatský)
- 1,0 panda červená - ze ZOO Rotterdam (Holandsko) - DAR
- 1,0 kočka Temminckova - ze ZOO Heidelberg (Německo) - DEPONACE
- 0,2 zebra bezhřívá - ze ZOO Wroclaw (Polsko) - DAR
- 2,0 vlk hřivnatý - ze ZOO Amsterdam (Holandsko) - DAR
- 4,0 surikata - ze ZOO Aalborg (Dánsko) - DAR
- 0,1 vikuňa - ze ZOO Hannover (Německo) - DAR
- 1,0 bílý tygr - ze ZOO Beauval (Francie) - VÝMĚNA
(za 1,1 orel bělohlavý - tr. 14.11.+ 1,0 orel východní a 0,4 makak lví
- vývoz r. 2007)

orel bělohlavý - *Haliaeetus leucocephalus*

kočka Temminckova - *Catopuma temminckii*

Výměny zvířat v ČR

Ze ZOO Liberec

- 1,0 pony mini appaloosa - ranč Malevil/liberecký kraj - PRODEJ
- 0,1 pony shetlandský - Dana Belušová/Lány - PRODEJ
- 2,0 káně Harrisova - Ota Bareš - Fauna a film Praha - PRODEJ
- 1,0 sova pálená - Zuzana Truněčková/Provodov - PRODEJ
- 1,0 orel východní - do ZOO Praha - DEPONACE
- 0,1 husa malá - do ZOO Praha - DAR
- 1,0 aguti zlatý - do ZOO Jihlava - DAR
- 0,0,4 krokodýl čelnatý - Vet. a farmaceutická univerzita Brno - DEPONACE
- 1,0 gepard štíhlý - do ZOO Dvůr Králové - NAVRÁCENÍ DEPONÁTU
- 0,1 orel skalní - Ing. Marek Klitsch/Lovosice - VÝMĚNA
- 0,1 orel východní - Milan Zaleš/Chotyčany - VÝMĚNA
- 2,4 výr velký - AVES občanské sdružení/Kladno - DEPONACE
- 0,1 orel stepní - Ondřej Semecký/Praha - DEPONACE
- 0,1 ara ararauna + 4,3 ara zelenokřídlý - J. Bredler/Malá Skála - PRODEJ
- 1,1 tahr himálajský - Source Prague/Zbečno - PRODEJ
- 0,1 sovice sněžní - ZOO Chomutov - DEPONACE
- 1,0 orel královský + 1,0 orel skalní - J. Nejedlý/Praha - DEPONACE
- 1,1 buvolec běločelý - do ZOO Dvůr Králové - VÝMĚNA
- 0,1 orel mořský - do ZOO Ostrava - VÝMĚNA

Do ZOO Liberec

- 0,0,1 varan nilský - Dům dětí a mládeže/Horažďovice - DAR
- 1,0 tygr ussurijský x sumaterský - z Višňové (LBC kraj) - DOČASNÉ UMÍSTĚNÍ
- 4. 2. 2006 - trvale darováno 4. 9. 2006 majitelkou paní A. Královou
- 0,1 pony shetlandský - od P. Šárochové/Chomutov - NÁKUP
- 1,0 levhart čínský - ze ZOO Plzeň - DEPONACE
- 1,0 holub nikobarský - ze ZOO Praha - DEPONACE
- 0,1 orel skalní - Ing. Marek Klitsch/Lovosice - VÝMĚNA
- 0,1 luňák červený - Milan Zaleš/Chotyčany - DEPONACE
- 1,0 orel skalní - Milan Zaleš/Chotyčany - VÝMĚNA
- 1,0 buvolec běločelý + 1,0 zebra bezhřívá - ze ZOO Dvůr Králové - VÝMĚNA
- 2,0 alpaka - ze ZOO Ostrava - VÝMĚNA
- 1,1 želva nádherná - od I. Hancvcenclové/Jablonec nad Nisou - DAR

zebra bezhřívá - *Equus burchellii borensis*

Propagace a vzdělávání ZOO Liberec

Oddělení propagace a vzdělávání se stabilizovalo, i když i v tomto roce došlo k personálním změnám. Na místě grafika vystřídala Mgr. Tomáše Vojtka Gabriela Vodrážková a ekologickou výchovu a vzdělávání převzala Ing. Ivana Hancvenclová. Po roce působení v tomto týmu jsme si troufli uspořádat spolu s botanicou zahradou Etnoples, ve spolupráci s Tierparkem Zittau Dream Night at the ZOO i vyzkoušet první noční adventuru. Vzniklo terénní zázemí pro ekologické programy, zookroužek a zároveň informační centrum ZOO s názvem „Patnáctka“. Zoologická zahrada se, kromě Centra pro zvířata v nouzi - Bobík, rozrostla o Městské středisko ekologické výchovy - Divizna, se kterým oddělení propagace a vzdělávání úzce spolupracuje. Osvědčené akce, jako pravidelné **setkání s novináři v ZOO, projekty - Pomozme budoucnosti, večerní předvánoční ZOO, DMS**, spolupráce se **Sdružením Artefaktum.cz, Tulipan, Čajovnou 82 vůní, RCL, libereckými chemiky, vojenským útvarem Grabštejn** a pochopitelně prezentace kampaní, pokračovaly i tomto roce.

Začali jsme spolupracovat s profesionální firmou, která zpracovává týdenní monitoring médií a po celý rok 2006 probíhala v ZOO tzv. dotazníková anketa, která přináší důležité informace sloužící jako podklady a výstupy pro další marketingové projekty, průzkum v oblasti trhu a reklamy. Tím, že pod ZOO Liberec přešly dvě organizační složky - Divizna a Bobík, došlo k doplnění o další dvě loga. Liberecká ZOO se od roku 2006 prezentuje webovými stránkami, které mají zcela novou grafickou tvář.

Rok 2006 byl obecně bohatý na mláďata a s nimi spojené křtiny, například samičky vzácného takina čínského jménem Cadence.

Jednou ze stěžejních akcí s mezinárodním přesahem byla i Noc snů, kdy se ZOO Liberec připojila k dalším zoologickým zahradám po celé Evropě a stala se na jeden večer místem, kde se handicapované a chronicky nemocné děti z libereckého kraje a německého pohraničí staly V.I.P. návštěvníky.

18. 2. - Křtiny orangutanů

Allianz pojišťovna, a.s. se stala sponzorem chovu orangutanů sumaterských v liberecké ZOO. Sponzoři si za svého chráněnce vybrali samce Jolu a přidali mu přízvisko Chary.

4. 2. - Tygr ze soukromého chovu v ZOO

Za velkého zájmu médií se ZOO Liberec stala přechodným domovem pro křížence samce ussurijského tygra, Luckyho. Původně domácí mazlíček, jehož majitel byl odsouzen k vězení, a tygr se tak ocitl bez pána v opuštěném statku ve vesnici Andělka na Frýdlantsku. Zdravotní stav zvířete se v důsledku nevyhovujících chovných podmínek horšil a opuštěná šelma naháněla strach obyvatelům vesnice. V ZOO se brzy zotavil a byl přemístěn do expozice.

15. - 24. 2 - Zoolympiáda

Původně recesistický nápad vzešlý z oddělení propagace a vzdělávání na právě probíhající zimní olympiádu v Turíně, převzala některá média a prezentovala ZOO Liberec jako místo, kde probíhá zvířecí Zoolympiáda. Jednalo se o historicky první pokus sblížit zvířata pomocí ušlechtilé sportovní myšlenky.

10. 3. - Křtiny samičky takina čínského

Za účasti veřejnosti a médií byla pokřtěna nová samička takina čínského, jménem Cadence, která se narodila 5. února. Kmotry se stali

herec Stanislav Zindulka a firma Cadence Innovation a.s., která ji zároveň pojmenovala.

14. 3. - ZOO jako učební pomůcka

Dne 14. března proběhl v prostorách zahrady seminář s názvem "ZOO jako učební pomůcka", který byl koncipován jako prožitkové učení hrou (Hrátky ze zahrádky). Přítomní, převážně pedagogové, dostali ucelenou nabídku vzdělávacích programů pro děti všech věkových kategorií.

24. 3. - Ples zahrad

Ples zahrad se konal ve spolupráci s libereckou Botanickou zahradou ve znamení „napříč kontinenty i stáletími“. Proto jeho účastníci svým oblečením představovali ropné

Zoo jako učební pomůcka

šejky, zástupce hippies, tajemné indické či arabské krásky. Nechyběly pionýrské kroje či bavorské dirndly, objevily se modely let 30. i 60. a některé další naprosto originální a nadčasové kreace.

8. 4. - Nosorožčí běh

Orientační běh po ZOO za doprovodu kapel Namodro a Maxim Turbulenc. Akce, kterou výrazně podpořil Český Rozhlas Sever. Každý návštěvník mohl přispět na kampaň Zachraňme nosorožce vyběhnutím na „nosorožčí trať“ a zaplacením 20 Kč startovního poplatku, který byl věnován na konto zmiňované kampaně. Trasa orientačního běhu vedla po celé liberecké ZOO, a tak účastníci v členitém terénu mohli udělat nejen něco pro své zdraví během v originálním prostředí, ale i pro ohrožené nosorožce. Ten, kdo nemohl či nerad běhá, měl možnost přispět na kampaň zakoupením triček s obrázkem nosorožce a motem kampaně.

22. 4. - Oslava jara s RCL

Zpěvák Michal Hudček pokřtil velbloudí samičku Guarani na akci s Radiem Contact Liberec.

25. - 27. 5. - Dny Afriky

Pokračování kampaně Zachraňme nosorožce, prodejní výstava

výtvarných prací pro veřejnost - nosorožčí soutěž, cena Nosorožec liberecké ZOO, Ředitelský nosorožec a V.I.P. nosorožec, pokračování projektu Pomozme budoucnosti, výstava fotografií a předmětů, které vyrobily děti ze sirotčince v Burkina Faso (probíhající projekt Pomozme budoucnosti).

2. 6. - Dream night - Noc snů v liberecké ZOO

Akce pro handicapované a chronicky nemocné děti z okolí Liberce a Žitavy. Projekt s názvem "Noc snů" byl věnován dětem do 20 let, jejich rodičům a sourozencům. Bohatý program mimo jiné zahrnoval návštěvu zákulisí zoologické zahrady, hry podporující smyslové vnímání, kulturní vystoupení Krátkého a úderného

Dream night - Noc snů v liberecké ZOO

divadla a pohoštění. V tento večer měly handicapované děti - naši V.I.P. návštěvníci - možnost nahlédnout do míst, kam běžný návštěvník nemá přístup.

3. 6. - Dětský den s Radiem Contact Liberec

Akce věnovaná dětem a křtinám tučňáka Humboldtova, který dostal jméno Principál. Kmotrem se stal zpěvák Petr Kotvald.

13. 6. - Vystoupení folklorního souboru IYASA ze Zimbabwe

Vynikající folklorní soubor IYASA ze Zimbabwe už potřetí poctil svou návštěvou libereckou ZOO. Strhující africké rytmy v podání zpěváků a tanečníků doplnila prodejní výstava ke kampani Zachraňme nosorožce.

17. 6. - Tvoříme duši

„Bez bariér v duši i v životě,“ znělo heslo celého projektu, nad kterým převzal záštitu hejtmán libereckého kraje Petr Skokan. V týdnu od 12. do 17. června byla v ZOO Liberec k vidění výtvarná díla handicapovaných umělců. Na závěr týdne získal nejlepší výtvarník cenu s názvem Modrý slon. Akci uspořádalo ve spolupráci s libereckou ZOO Sdružení Artefaktum.cz.

1. 7. - Hurá prázdniny s RCL

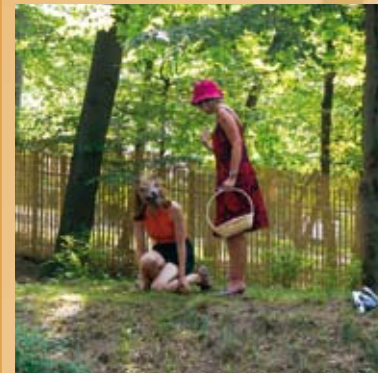
Tradiční akce s libereckým rádiem RCL. Hry, trampolína a soutěže. Vše spojeno s křtinami žirafy Rothschildovy - samičky Sanghy. Kmotrem se stal zpěvák Martin Maxa.

15. 7. - Slavíme s libereckou ZOO

Tento den patřil oslavám. Dne 14. července 2005 se narodilo historicky první mládě lachtana hřivnatého v liberecké ZOO - samička Maravilla. Její příchod na svět byl překvapením úplně pro všechny, proto její jméno v překladu ze španělštiny znamená zázrak. V květnu roku 2005 doplnil lachtanů skupinu samec Nico, který shodou okolností slaví čtvrté narozeniny 13. července. A protože se v Liberci daří odchovávat i další mláďata, pokřtil se tento den i nejmladší člen stáda žiraf Rothschildových - sameček Sahel, narozený 5. června 2006. Kmotrem se stal zpěvák Ivan Hlas.

26. 7. - Vlci hřivnatí v ZOO Liberec a „Expedice 15“

Liberecká ZOO vlastní od 26. července zástupce psovitých šelem. Jsou to vlci hřivnatí, druh, který se tu zatím nechoval. Vlci dostali jména Romulus a Remus. Pod názvem „Expedice 15“ se skrýval bývalý sklad č.15, který se

Vlci hřivnatí v ZOO Liberec a „Expedice 15“

Vystoupení folklorního souboru IYASA ze Zimbabwe

po vyklizení, drobných úpravách a po vybavení variabilním multifunkčním nábytkem, stává zázemím pro zookroužek a terénním pracovištěm pro edukační programy. Tvořivé, hravé, interaktivní a dobrodružné, tak si oddělení propagace a vzdělávání spolu se SEV Divizna, představují výukové programy v liberecké ZOO.

7. - 10. 8. - Dřevosochařské symposium v ZOO

Areal liberecké ZOO ozdobily nové dřevěné sochy. Tématem druhého čtyřdenního setkání byl Etnořez. Výsledné čtyři dřevěné sochy tvoří trvalou výzdobu zahrady.

31. 8. - 19.00 - 7.00 hod. Noční adventura

Poslední srpnovou noc proběhl v liberecké ZOO první noční program pro děti ve věku 10 - 15 let. Cílem bylo naučit se vnímat přírodu nejen očima, ale i dalšími smysly. Děti se dozvěděly, co dělat když najdou zraněné zvíře, jak přistupovat ke zdravým zvířatům a jak se chovat k přírodě. Naučily se poznávat exotická zvířata a jejich chování. Měly možnost detailně si prohlédnout nejruznější přírodniny (kůže, lebky,...), absolvovat několik prohlídek noční zahrady i pohovořit si se zkušenými

ošetřovateli. Na závěr je čekal velký hon na pytláka. Každý účastník získal certifikát absolventa.

Srpen - říjen - Fotka ze ZOO 2006

Fotosoutěž 2006 se setkala s nebyvalým ohlasem. Soutěžil rekordní počet snímků - 121, ze kterých většina byla ve velmi dobré kvalitě a výběr nejlepšího byl velmi náročný na hodnocení. Porota, složená ze zaměstnanců ZOO, nakonec vybrala deset nejlepších snímků a tři neoriginálnější. O konečném vítězi mohli rozhodovat návštěvníci internetových stránek, kde svým hlasováním vybrali vítěze nejlepší fotografie a neoriginálnějšího záběru. Nejvzdálenější soutěžní fotografie byla z Bratislavy.

1. 9. - Pohádka pod hvězdami

Po úspěšných podvečerních prohlídkách, které měly premiéru v loňském roce, přišla ZOO Liberec opět s nabídkou zhlédnout zoologickou zahradu doslova v jiném světle. Pro nejmenší, kterým se nechťelo spát, byla připravena večerní Medvědí pohádka v podání Jarmily Enochové z divadla Rolnička.

2. 9. - Prázdniny až do konce s RCL

Tradiční akce liberecké ZOO a rádia RCL. Návštěvníci zahrady si mohli zaskákat na trampolíně, zahrát si

basketbal s členy BK Kondoři Liberec, vyhrát zajímavé ceny a být přítomni křtu nového přírůstku zahrady - dvojčat vlků hřivnatých. Kmotry se stali členové skupiny Maxim Turbulenc, kteří letos vystoupili v liberecké ZOO již podruhé.

21. 9. - Cyklojízda od Divizny k Bobíkovi

U příležitosti celorepublikové akce „DEN BEZ AUT“, připravila ZOO Liberec, Městské středisko ekologické výchovy - DIVIZNA a Centrum pro zvířata v nouzi - BOBÍK propagační cyklojízdu městem. Akce byla spojená s prezentací aktivit v oblasti ekologické výchovy výše jmenovaných městských subjektů. Zájemci si prohlédli prostory nově otevřeného SEV Divizna i Bobíka.

Cyklojízda od Divizny k Bobíkovi

13. 10. - Slavnostní otevření rekonstruovaného výběhu žiraf

Díky nové vyhlídce mají návštěvníci možnost pozorovat žirafy v úrovni jejich očí a přiblížit se tak tímto způsobem ohroženému druhu.

14. - 15. 10. - Čajové cesty

Již podruhé po loňském úspěchu představila liberecká Čajovna 82 vůní světové čaje v zoologické zahradě. Na návštěvníky čekalo příjemné zahřátí v chladných dnech v podobě teplého čaje zdarma, zájemci si mohli namalovat i keramiku - ozdobné předměty starověkých Indiánů, drobné sošky, masky, plastiky zvířat i draků, bůžků, které znázorňovaly motivy typické pro starou Čínu a Japonsko. Další den v oblečení a účesech, které hlavně zaujaly nejmenší návštěvníky, ozdobila zahradu skupinka indiánů, kteří zde předváděli ukázky typických her, střelbu z luku a další zajímavé dovednosti v rámci akce IndiDay.

15. 10. - Narozeniny šimpanzice Majoránky

V neděli 15. října oslavila samice šimpanze, Majoránka, své 10. narozeniny. Majoránka byla vychována svými ošetřovatelkami a přirostla tak

k srdci nejenom jim. Oslava proto byla velkolepá. Oslavenkyně dostala od ZOO velký ovocný dort.

6. 11. - Světový den ochrany životního prostředí

Akce, která prezentovala činnost 312. praporu radiační, chemické a biologické ochrany Liberec a psodův z Veterinární jednotky Grabštejn. V ZOO byly u výběhů neohroženějších zvířat vyvěšeny informační cedulky o konfliktech v místech původního výskytu zvířete. Akci doplnila zajímavá přednáška o životě lidí i zvířat na Srí Lance, v Bosně a v Burkina Faso.

5., 14. a 21. 12. - Podvečerní prohlídky v ZOO Liberec

Tři prosincové podvečery byly v ZOO Liberec věnovány procházkám loučemi osvětlenou zahradou, mikulášským hrátkám, projektu Pomozme budoucnosti a křtinám nového bílého tygra Parise, jehož kmotrem se stal gólmán HC Bílí Tygři Milan Hnilička.

Zuzana Šafaříková
vedoucí oddělení
propagace a vzdělávání,
tisková mluvčí

Slavnostní otevření rekonstrukce výběhu žiraf

Narozeniny šimpanzice Majoránky

Křtiny nového bílého tygra Parise

Akce v ZOO Liberec v roce 2006

Akce pro veřejnost v ZOO

- 18. 2. - Křtiny orangutanů - kmotr Allianz pojišťovna, a.s.
- 1. 3. - Spuštění dotazníkové akce
- 6. 3. - Zahájena činnost zoologického kroužku
- 10. 3. - Křtiny samičky takina čínského, kmotři Stanislav Zindulka, poslanec PSČR Tomáš Hasil a firma Cadence Innovation, a.s.
- 14. 3. - Přednáška Divizny - ZOO jako učební pomůcka
- 8. 4. - Nosorožčí běh - orientační běh po ZOO, podpora Český Rozhlas Sever v rámci kampaně Zachraňme nosorožce
- 16. - 17. 4. - Jaro v ZOO - Velikonoce
- 22. 4. - Oslava jara s RCL, Michal Hudček pokřtil velbloudí samičku Guarani
- 24. 4. - Exkurze SOVA
- 14. 5. - Den matek - zvířecí matky v ZOO a „naše děti“ v Burkina Faso (v rámci projektu Pomozme budoucnosti)
- 25. - 27. 5. - Dny Afriky - pokračování kampaně Zachraňme nosorožce, prodejní výstava výtvarných prací
- 27. 5. - Socha partnerství - slavnostní odhalení sochy partnerství od Olli Marshalla za přítomnosti hostů z partnerského města Augsburg

Červen - Výstava dětských výtvarných prací, kterou do pavilonu slonů umístila CHKO Jizerské hory

- 1. 6. - Den dětí v ZOO, s encyklopedií Fraus a Čajovnou 82 vůni připravila ZOO vědomostní a výtvarné soutěže
- 2. 6. - Dreamnight at the ZOO - Noc snů v liberecké ZOO, akce pro handicapované a chronicky nemocné děti z okolí Liberce
- 3. 6. - Dětský den s RCL, křtiny tučňáka Humboldtova - kmotr Petr Kotvald
- 13. 6. - Vystoupení folklorního souboru IYASA ze Zimbabwe, prodejní výstava ke kampani Zachraňme nosorožce
- 12. - 17. 6. - Tvoříme duši - výstava výtvarných děl handicapovaných umělců, akce uspořádána ve spolupráci se Sdružením Artefaktum.cz
- 1. 7. - Prázdniny s RCL
- 15. 7. - První narozeniny mláděte lachtana hřivnatého, křtiny samečka žirafy Rothschildovy - kmotrem se stal Ivan Hlas
- 7. - 10. 8. - Etnořez - II. ročník dřevosochařského sympozia
- 31. 8. - Noční adventura
- 1. 9. - Večerní prohlídka ZOO, večerní pohádka
- 2. 9. - Prázdniny naplno až do konce s RCL
- 21. 9. - Den bez aut - propagační cyklojízda městem
- 13. 10. - Slavnostní otevření rekonstruovaného výběhu žiraf, přednáška Sedm úžasných pralesů (Greenpeace)

- 14. - 15. 10. - Čajové cesty, Čajovna 82 vůní představila světové čaje
- 15. 10. - Narozeniny šimpanzice Majoránky, IndiDay
- 6. 11. - Světový den ochrany životního prostředí v oblastech postižených válkou a ozbrojenými konflikty
- 27. 11. - Úloha zoologických zahrad v moderní společnosti - seminář ZOO Liberec
- 5. 12. - Mikuláš, Pomozme budoucnosti, 1. večerní předvánoční prohlídka ZOO
- 14. 12. - Pomozme budoucnosti - trh s výrobky z dětských dílen, 2. večerní předvánoční prohlídka ZOO
- 21. 12. - Křtiny bílého tygra za účasti brankáře HC Bílí Tygři - Milana Hniličky, 3. večerní předvánoční prohlídka ZOO, dražba výrobků dětí z Burkina Faso
- 24. 12. - Vánoce v ZOO

Akce mimo ZOO

Účast na veletrhu Holiday World v Praze a na 6. ročníku veletrhu cestovního ruchu Euroregion Tour v Jablonci nad Nisou
 Bílý slon Praha - udílení cen Nadace česká zoo
 Berlín - tematický zájezd pracovníků ZOO do dvou berlínských zahrad
 Dvůr Králové - setkání zoologických zahrad z ČR, Polska, Slovenska - výměna zkušeností, odborné semináře
 Vědomostní soutěž „SOVA“ pro žáky ZŠ, do které se ZOO pravidelně zapojuje, finále proběhlo v Lidových sadech
 Prezentace ZOO Liberec v pořadu TV Nova - Snídaně s Novou
 Cena Ď - ZOO Liberec nominovala jako díky za desetiletou podporu ZOO
 Nadaci Preciosa na Cenu „Ď“, Národní divadlo Praha
 Den zvířat - Suchopýr Oldřichov v Hájích
 Delegation ze ZOO se zúčastnila slavnostního otevření zooškoly v Děčíně
 Konference M.R.K.E.V. - krajská konference zaměřená na ekologickou výchovu, Jablonec nad Nisou

Studijní cesty, účast na zasedáních

Účast na zasedání pro ochranu fauny při ZOO Ohrada
 Účast na zasedání UCSZ v Ostravě
 Účast na přednášce o in situ projektech na záchranu osla somálského
 Účast na tematickém zájezdu členů AVP UCSZ, Anglie
 Setkání osvětářů v Praze AVP UCSZ

Oslava jara s RCL

Nosorožčí běh

Nové webové stránky ZOO Liberec

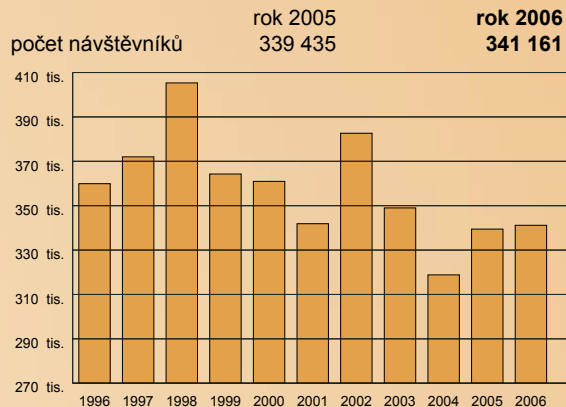
Dne 1. července 2006 byly oficiálně spuštěny nové internetové stránky zoologické zahrady v Liberci - www.zooliberec.cz. Od svého vzniku zaznamenaly přes 60 000 návštěvníků, převážně z Čech, ve větší míře i z Polska a Německa. Více než čtvrtina z nich se na web opakovaně vrací. Pro cizince je připravena německá a anglická jazyková verze.

Stránky nabízejí aktuální informace o dění v ZOO Liberec, praktické kalendárium i data narození chovaných zvířat. Nejen odborná veřejnost zde nalezne informace o chovaných druzích a odchovech. Zajímavostí je interaktivní panoramatická mapa ZOO a chat. Zájemci o aktivity ZOO se zde mohou seznámit s kampaněmi a terénními projekty, které pod hlavičkou ZOO probíhají. Součástí systému jsou stránky SEV Divizna a Centra pro zvířata v nouzi - Bobík. Nechybí ani část věnovaná mecenášům zahrady.

Na výtvarné stránce se podíleli ošetřovatelé ZOO Liberec Šárka Šimoníková, Václav Aschenbrenner a Jan Petriš, kteří jsou autory titulních kreseb. Panoramatické fotografie věnovala společnost Panorama 360.

Návštěvnost ZOO Liberec

Výstavba, údržba a rozvoj v roce 2006

V roce 2006 byla zoologická zahrada rozšířena o Městské středisko ekologické výchovy - Divizna. Centrum pro zvířata v nouzi - Bobík. Oba objekty byly do plánu rozvoje a údržby zahrnuty

a) Výstavba chovných zařízení - investiční činnost

- výběhy a ubikace africké části	08/2006	1. etapa
	10/2006	2. etapa
- kontaktní zoo, lávka přes potok	07/2006	
- přebudování technického dvora a klubovny	08/2006	
- ubikace pro lamy a poníky	11/2006	
- informační technologie	09/2006	2. etapa
- nově upravené výběhy a ubikace pro vlky hřivnaté a mangusty liščí		

Centrum pro zvířata v nouzi - Bobík

- voliéry pro handicapované ptáky	08/2006
-----------------------------------	---------

Středisko ekologické výchovy - Divizna

- stavební úpravy kanceláří a učebny	03/2006
--------------------------------------	---------

Služby pro veřejnost

- doplnění technologie stravovacího zařízení	03/2006
--	---------

b) Projektová dokumentace

- územní studie Centra pro zvířata v nouzi
- územní studie mezi ZOO Liberec a Botanickou zahradou

c) Opravy a udržování chovných a obslužných zařízení

Opravy a práce provedeny pracovníky vlastní údržby

- běžné údržbářské práce v areálu ZOO - elektrikářské, zámečnické, truhlářské, instalátérské
- drobné opravy vozidel v autoparku a používaného nářadí
- opravy zařízení dětských hřišť
- výroba zakrytí vnitřního bazénu lachtanů hřivnatých
- výroba a montáž vrat stáje
- oprava houpadel na dětském hřišti

Kontaktní ZOO, lávka přes potok

- opravy oplocení v areálu ZOO
 - výroba a montáž krmítek pro ptáky v pavilonu tropů
 - doplnění oplocení výběhu takinů čínských
 - zhotovení a osazení držáků na nářadí
 - výroba posedů pro dravé ptáky
 - branka a oplocení pro vlky hřivnaté
 - úprava zábradlí ve výběhu pro pekari páskované
 - úprava venkovního oplocení pro lachtany hřivnaté
 - dřevěné oplocení u Divizny
 - demontáž konstrukcí stání zeber bezhřívých a slonů bengálských
 - demontáž stávající palisády „africký výběh“
 - vodovodní přípojka ke stánku u pandy červené
 - osazení tabulek informačního systému
 - přemístění palisády u oplocení poníků
 - zhotovení stropu z pletiva u ubikace nosálů červených
 - oprava branky a oplocení u stodoly
 - montáž poutačů
 - přístřešek pro nářadí u vlků hřivnatých
 - elektro - R+M topení a připojení „sahary“ v pavilonu žiraf
 - kompletní rozvody elektřiny v klubovně
 - doplnění topení a regulace v pavilonu malých šelem
 - Divizna - přípojka pro dálkové ovládání vrat
 - doplnění zářivkového osvětlení v pavilonu tropů
- Finanční prostředky na vlastní opravy jsou zahrnuty v rozpočtu materiálových a mzdových nákladů.

Opravy a práce provedené dodavatelsky

- oprava plynovodu v bufetu Gibon	33.000,-
- malířské a natěračské práce HP, laviček, stolů	80.000,-
- oprava střechy a stavební úpravy v pavilonu opic	796.000,-
- úpravy výběhu vlků hřivnatých	159.000,-
- úprava výběhu a ubikace pro mangusty liščí	438.000,-
- přípojka užitkové vody k lachtanům hřivnatým	205.000,-
- výběh pekari páskovaných a nosálů červených - zemní práce a ohradník	87.000,-
- SEV Divizna - stavební úpravy	182.000,-
- výměna vodovodního potrubí v odchovně dravých ptáků	48.000,-
- nátěry umělých skal	25.000,-

Ubikace pro lamy a poníky

Otevření rekonstruovaného výběhu žiraf

- zesílení sítí a zhotovení stropních oken	35.000,-
- opravy zámkové dlažby	24.000,-
- instalace mrazírenských dveří na hospodářském pavilonu	110.000,-
- úprava interiéru voliery „Soví stezka“	35.000,-
- nátěry dolní voliery	176.000,-
- opravy střech v areálu	121.000,-
- malířské práce	108.000,-
- natěračské práce	160.000,-
- oprava topení v pavilonu žiraf	140.000,-
- regulace topení hospodářského pavilonu	28.000,-
- zemní práce na stavebním dvoře	58.000,-
- opravy motorových vozidel	248.000,-
- veškeré potřebné revize	124.000,-
BOZ-PO - zajišťuje dodavatelsky firma „KOHOUT“ ve spolupráci s technikem ZOO.	

Výroba zakrytí vnitřního bazénu lachtanů hrivnatých

d) Zahradnické oddělení

V letošním roce byly provedeny náročné zahradnické úpravy v okolí nově otevřené klubovny Divizny. Při rekonstrukci výběhu žiraf bylo úspěšně přemístěno velké množství keřů a rostlin. Velmi zajímavá byla i vánoční úprava v ZOO.

Celoroční náplň oddělení je ošetřování zeleně, výsadba okrasných dřevin a květin podél cest, péče o lesopark, sekání trávy, doplňování mulčovací kůry a hrabání listů. V zimním období provádí zahradnický úsek údržbu cest. Část květin pro výsadbu je vypěstována ve vlastním skleníku. Velkým pomocníkem při zalévání v letních měsících je užitkový vodovod, rozvedený po celém areálu ZOO.

Na základě smlouvy s místní nemocnicí k nám docházejí pacienti na pomocné práce v rámci pracovní terapie.

V letních měsících je skupina zahradníků posílena o 2 - 3 brigádníky.

e) Doprava a úklid

Doprava zajišťuje navážení a rozvoz krmiv po ZOO, odvoz veškerých odpadů, transporty zvířat a biologických vzorků, odvoz hnoje a navážení okusů. Vlastní doprava zajišťuje zásobování a navážení materiálu na vlastní opravy. Na úseku dopravy byl zakoupen nový traktor „ZETOR“, který by měl vylepšit zastaralý strojový park.

Úsek úklidu zajišťuje údržbu celého areálu v čistotě, tak aby bylo vytvořeno příjemné prostředí pro návštěvníky. Součástí úklidu je i pravidelné čištění jezírka a vodního toku, sezonní napouštění a vypouštění užitkového vodovodu, zprovoznění vodotrysku na jezírku. Kontroly STK se provádějí dle časových termínů. Školení profesních řidičů a referentské zkoušky probíhají na základě dlouhodobých plánů. Po dohodě s městem vypomáhá při úklidových pracích skupina, která vykonává veřejně prospěšné práce.

Ekonomické údaje ZOO Liberec

Základní ekonomické údaje

Údaje o majetku Stav k 31. 12. 2006 ZOO Liberec v tis. Kč

AKTIVA	
dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek	159 328
zásoby	24 589
pohledávky	914
finanční majetek	5 000
přechodné účty aktivní	130
ÚHRN AKTIV	189 961
PASIVA	
majetkové, finanční a peněžní fondy	185960
hospodářský výsledek	531
krátkodobé závazky	3 275
přechodné účty pasivní	195
ÚHRN PASIV	189 961

Údaje Stav k 31. 12. 2006 o nákladech a výnosech v tis. Kč

NÁKLADY	
spotřeba materiálu na opravy, zahradnický materiál	1 413
kancelářské potřeby a drobná kancelářská technika	147
ochranné a pracovní pomůcky	94
krmiva, steliva	4 421
odborná literatura, propagace	565
drobný dlouhodobý majetek	671
nákupní cena zvířat	21
léčiva, imobilizace a zdravotnický materiál	356
energie a PHM	4 199
prodané zboží v ceně pořízení	4 307
opravy a udržování	3 944
služby (telefony, doprava, poradenství, propagace atd.)	4 006
cestovné, náklady na reprezentaci	351
veterinární péče	610

mzdy a ostatní soc. náklady	23 387
ostatní finanční náklady vč. DPPO	1 373
odpisy dlouhodobého hmotného majetku	7 436
NÁKLADY CELKEM	57 301

VÝNOSY	
vstupné	16 850
ostatní služby (nájemné, cizí reklama v ZOO)	1 557
komplexní služby pro návštěvníky (tržby prodané zboží)	8 202
prodej zvířat, materiálu	338
další výnosy	478
výnosy z vlastní činnosti	27 090
příspěvek zřizovatele na provoz a odpisy	27 388
příspěvek neinvestiční státní - účelový (na činnosti ZOO)	2 217
použití fondů ZOO	1 138
VÝNOSY CELKEM	57 832

HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK, + ZISK, - ZTRÁTA	531
SOBĚSTAČNOST	49,26%

DARY	
neinvestiční	1 068
soběstačnost s dary	51,12%

INVESTICE	
ZDROJE	
investiční dotace - zřizovatel	5 900
investiční dary	526
odpisy DHM	7 436
převod zůstatků fondu reprodukce z r. 2005	280
zdroje celkem	14 142

ČERPÁNÍ	
pořízení věcí movitých	1 307
projekty	141
technické zhodnocení svěřeného majetku	12 693
čerpání celkem	14 141
čerpání celkem převod zdrojů na rok 2007	1

Ekonomika ZOO Liberec

údaje za rok 2006

Rok	Výnosy z vl. činnosti v tis. Kč	Státní příspěvek v tis. Kč	Příspěvek zřizovatele v tis. Kč	Použití fondů v tis. Kč	Náklady v tis. Kč	Návštěvnost v tis. osob	Soběstačnost včetně darů %
2006	28 158**	2 217	27 388	1 138	57 301	341 161	51,12

** z toho dary 1 066 fondy ZOO

Výše soběstačnosti Zoologické zahrady Liberec v roce 2006 je včetně darů nižší než v roce 2005. Výši ovlivňuje především začlenění dvou nových organizačních složek Centra pro zvířata v nouzi - Bobík a SEV Divizna pod ZOO Liberec.

Zoologické zahradě Liberec byl poskytnut v roce 2006 účelový příspěvek ze státního rozpočtu ve výši 2 217 tis. Kč na chov ohrožených druhů světové fauny, na zapojení ZOO do systému ochrany přírody ČR, na spolupráci v rámci mezinárodních programů chovů ohrožených druhů a na podporu účasti v mezinárodních organizacích.

oseľ somálský - Somali Vild Ass

koza šrouborohá - Capra falconeri heptneri

nahur modrý - Pseudois nayaur

Dary v roce 2006

Jednotlivci

Bulíř Pavel, Mníšek	10 500,-
Doležalová Ivana	1 000,-
Fořtová Milena	1 500,-
Gillár J. MUDr., Liberec	2 000,-
Hladík Jan, Hořiněves	1 000,-
Holická Ivana Ing., Stará Boleslav	5 000,-
Chaloupková Ludmila	2 480,-
Chata Polesí, Křižany	2 610,-
J. a J. Hazi, Liberec	1 500,-
Kafková Dana	1 120,-
Kopáčková Tereza, Brno	1 500,-
Komárek K., Hradec Králové	1 440,-
Kořínková M., Liberec	1 000,-
Křeček Stanislav JUDr., Praha	3 000,-
Křížová Eva	500,-
Leitnerová E., Nová Ves nad Nisou	245 106,50,-
Lysáková Dana Mgr., Liberec	1 150,-
Macháček Rudolf MUDr.	1 095,-
Pilař Jakub, Liberec	2 000,-
Pikousová Jana, Liberec	2 610,-
Praus Petr, Liberec	400,-
Řeháček Marek JUDr.	15 000,-
Vergeinerová Eva	10 000,-
Vozka F. Hotel „U jezírka“, Liberec	5 000,-
a další anonymní dárci	251 713,-

Věcné dary

Juwital, s.r.o. Praha	32 430,-
Biofaktory Praha	nevyčísleno
Atlantis Marshal a.s., Praha	60 000,-
SVED VD, Liberec	650,-
Železářství Letná	1 000,-
360 Panaroma Liberec	20 000,-

Dary - krmivo

Seno - Kutěna Z. Ing., Železný Brod	7, 90 q
Holubi - Zákl. org. chovatelů Liberec, Lukeš Z.	117 ks
Vlašské ořechy - p. Taller	33 kg
Křepelky - Sláma M., Střežovice	50 ks
Maso - Vetamix, provoz Dolany	298, 70 kg
Ovoce, zelenina - p. Dufek s rodinou, Liberec	37 kg
Mrkev, jablka - Cadence Innovation	14 kg
Celkem v hodnotě	16 803,-

Firmy a společnosti

Allianz pojišťovna, a.s.	232 560,-
Abet Holding, a.s., Praha	40 000,-
DENSO MANUFACTURING CZECH s.r.o., Liberec	5 600,-
FILLINGER, a.s., Liberec	5 000,-
Goodcom s.r.o., Praha	5 000,-
Hotel Liberec s.r.o., Liberec	5 000,-
Hotel Petřín, ERMIS-E.H. s.r.o., Jablonec nad Nisou	5 000,-
Juwital s.r.o.	5 000,-
Janovská dráha ČD Ještěd - Horní Hanychov, Liberec	1 320,-

Logbal	10 000,-
Klub důchodců Vesec, Liberec	1 000,-
MŠ Lístek, Liberec 30	2 000,-
MŠ Dětská, Liberec	2 000,-
Noviko, a.s., Brno	62 000,-
Opavia-LU, a.s., Praha	15 000,-
Oplatky Doležal, Chotěvice	131 939,-
PEGUFORM Bohemia k.s., Liberec	32 650,-
PEN-RYVAN - I. Kavanová, Liberec	3 000,-
Pram-zakázková kovovýroba, Liberec	9 000,-
QUESTA Praha	25 000,-
Realmont s.r.o., Liberec	6 000,-
Říha a Bureš s.r.o.	3 000,-
Školní časopis Hrupka - ZŠ 28. října, Česká Lípa	2 610,-
Vybíral Roman RNDr. - GIS Liberec	5 000,-
VÚ 7924, Liberec	2 000,-
další nejmenovaní dárci	250 000,-

Všem jmenovaným i nejmenovaným dárcům za poskytnuté příspěvky a pomoc mnohokrát děkujeme. Věříme, že nám i nadále zachováte svou přízeň a zájem.

ZOO Liberec

Výroční zpráva o činnosti Centra pro zvířata v nouzi při ZOO Liberec - BOBÍK

Centrum pro zvířata v nouzi - BOBÍK se stalo organizační složkou ZOO Liberec dne 1. 1. 2006 na základě usnesení Zastupitelstva města Liberec. Bobík zajišťuje zejména:

- odchyt nalezených a opuštěných zvířat na území města Liberce a některých dalších obcí z okresu Liberec
- péči o tato zvířata
- vydávání zvířat původním majitelům nebo novým osvojitelům
- programy na tlumení populací toulavých zvířat (kastrace zdivočelých koček)
- sběr kadáverů na území města Liberce
- péči o nalezené a handicapované živočichy z volné přírody

V roce 2006 bylo uskutečněno 799 výjezdů k odchytům zvířat v nouzi.

Během uplynulého roku byly v areálu Centra vybudovány díky finančním darům občanů čtyři nové voliéry pro ptáky. Statutární město Liberec zajistilo provizorní zastřešení venkovních výběhů pro zvířata.

Úspěchem je vysoké procento zvířat navrácených původním majitelům nebo předaných novým osvojitelům. Dlouhodobým problémem je úmrtnost koček, zejména koťat, na virové choroby (panleukopenie, rhinotracheitida). V útulku je umístěn velký počet starších psů z minulých let, kteří zde již pravděpodobně dožijí. Kapacita útulku bývá proto při příjmu většího množství zvířat často překračována.

Psi

Přijato psů: 447

z toho z Liberce: 406

z toho z jiných obcí: 41

z přijatých psů - původním majitelům vydáno: 226 (50,6%)

- novým osvojitelům vydáno: 177 (40%)

- uhynulo: 2

- euthanasie: 10

- uteklo: 6

- zůstalo do dalšího roku: 26

Kočky

Přijato koček: 304

z toho z Liberce: 270

z toho z jiných obcí: 34

z přijatých koček - původním majitelům vydáno: 11 (3,6%)

- novým osvojitelům vydáno: 187 (61,5%)

- uhynulo: 21 (7%)

- euthanasie: 61 (20%)

- vypuštěno zdivočelých kastrátů zpět do původní lokality: 23

- zůstalo do dalšího roku: 1

Ostatní domácí zvířata

Přijato celkem: 14

Původním majitelům vydáno: 3

Novým osvojitelům vydáno: 10

Uhynulo: 1

Přijaté druhy:

- osmák degu
- králík domácí: 2
- žako šedý
- andulka vlnkovaná
- fretka: 4
- morče domácí

- korela chokolatá
- leguán zelený: 2
- suchozemská želva
- želva nádherná

Handicapovaná volně žijící zvířata

Přijato celkem: 53

z toho ptáků: 36

z toho savců: 17

Vypuštěno: 16

Předáno do jiné stanice: 3

Uhynulo: 20

Euthanasie: 11

Zůstalo do dalšího roku: 2

Přijaté druhy ptáků:

- puštlík obecný: 2
- káně lesní: 5
- holub domácí: 5
- hrdlička zahradní
- poštolka obecná: 14
- kachna divoká: 4
- rorýs obecný
- sýkora koňadra
- čáp bílý
- špaček obecný
- krahujec obecný

Přijaté druhy savců:

- ježek: 14
- smec obecný
- liška obecná
- kuna skalní

Výroční zpráva o činnosti Městského střediska ekologické výchovy při ZOO Liberec - DIVIZNA

DIVIZNA

Tato výroční zpráva je poslední výroční zprávou Střediska ekologické výchovy Statutárního města Liberec, a zároveň první výroční zprávou Městského střediska ekologické výchovy při ZOO Liberec (dále jen SEV DIVIZNA). Středisko ekologické výchovy Statutárního města Liberec, které Vám nabízel služby v oblasti environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty, přešlo jako nová organizační složka pod Zoologickou zahradu Liberec.

SEV DIVIZNA i nadále nabízí služby v této oblasti tak, jak jste byli doposud zvyklí. Věříme, že tento krok zefektivnil a zkvalitnil služby, které Vám chceme i nadále poskytovat.

Proč jsme se k tomuto kroku rozhodli?

Středisko ekologické výchovy Statutárního města Liberec nemělo stálé dostatečné zázemí,

ZOO Liberec nabídla prostory a užší spolupráci (přednáškový sál, terénní laboratoř, techniku, odbornou erudici, atraktivnost prostředí). V neposlední řadě je nutné zmínit, že spolupráce mezi střediskem ekologické výchovy a zoologickou zahradou již čile probíhala dříve, takže nic nebránilo v myšlence pokusit se více participovat, a tím zkvalitnit služby nabízené oběma subjekty. Vznikl tak projekt Městského střediska ekologické výchovy při ZOO Liberec - DIVIZNA.

Co tedy nabízíme?

- ekologické výukové programy pro děti z mateřských škol, žáky základních a studenty středních škol - výukové programy vedou zkušení a odborně zdatní lektori
- odborné semináře, dílny, exkurze a tematické pořady v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (akreditované MŠMT ČR), studentů pedagogických fakult a odborné veřejnosti
- zajišťování metodické pomoci koordinátorům EVVO na školách, metodické pomoci pro zpracovávání ŠVP

- volně přístupnou knihovnu publikací k ekologické výchově, půjčovnu netradičních výukových pomůcek
- koordinaci projektu M.R.K.E.V. pro celý liberecký kraj - síť škol, které chtějí v environmentální výchově dělat něco navíc

SEV DIVIZNA v roce 2006 zrealizovalo mnoho akcí pro různé cílové skupiny:

a) Pro školní kolektivy

Ekologické výukové programy

Ve výukových programech klademe důraz na bezprostřední kontakt s přírodou, na vlastní zkušenost a prožitek, na osvojování principů trvalé udržitelnosti a spoluzodpovědnost člověka za stav životního prostředí i na aktuálnost a odbornost. Naším cílem je rozvíjet tvořivost a komunikativní dovednosti dětí a utvářet u nich přátelské postoje k přírodě a životnímu prostředí.

V roce 2006 jsme nabídli 35 výukových programů realizovaných v terénu nebo v interiérech střediska. Z toho 6 pro děti z mateřských škol, pro žáky základních škol a 4 programy byly určeny studentům středních škol. Školám a školám jsme nabídli i několik nových programů: Sněhová vločka, Proč už

ryby neberou?, Viděno srdcem aneb příroda novými očima, Co to roste z podhoubí?, Příroda v pohybu, Voda čaruje, Nemocná planeta a Svět zviřat na dlani. Celkem proběhlo 90 programů, kterých se zúčastnilo 1636 dětí.

	MŠ	ZŠ	SŠ
počet programů	34	54	2
počet dětí	598	978	60

b) Pro pedagogické pracovníky, studenty pedagogické fakulty

Semináře

Středisko ekologické výchovy DIVIZNA připravilo celkem 12 jednodenních seminářů a čtyři pobytové - vícedenní vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky, studenty pedagogických fakult a další zájemce. Těchto akcí se zúčastnilo celkem 381 pedagogů.

Specializační studium pro školní koordinátory EVVO

SEV DIVIZNA velmi úzce spolupracuje se SEVERem Horní Maršov a se SEV Paleta Pardubice na přípravě a realizaci Specializačního studia pro školní koordinátory EVVO v rozsahu 250 hodin výuky. Toto studium navštěvuje 30 pedagogů z libereckého, královéhradeckého a pardubického kraje. Studium bude ukončeno v září 2007 závěrečnou zkouškou a je akreditováno MŠMT ČR. Vzhledem k velkému zájmu o toto studium připravujeme již druhý běh, který začne v létě 2007.

Konference a workshop - environmentální výchova nové cesty (třídenní vzdělávací akce pro pedagogy z libereckého kraje, která navázala na Poprázdňinové dílny výukových programů).

Konference byla pořádána ve spolupráci s Libereckým krajem a Technickou univerzitou Liberec, zúčastnilo se jí 64 účastníků. Cílem akce bylo:

- prostřednictvím prezentace nových myšlenek, projektů a aktivit v oblasti environmentální výchovy otevřít prostor pro diskusi o jejím dalším směřování v měnící se společnosti
- umožnit navázání kontaktů mezi jednotlivými skupinami, realizujícími environmentální výchovu (SEV, školy, univerzitní pracoviště, občanská sdružení)
- přivést účastníky k vystoupení ze zaběhlých stereotypů v chápání a realizaci environmentální výchovy

Projekt M.R.K.E.V.
(Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy)

Středisko ekologické výchovy DIVIZNA, jako člen SSEV Pavučina, koordinuje v libereckém kraji projekt zaměřený na podporu ekologické výchovy na školách - „M.R.K.E.V. (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy) v regionech“.

Od školního roku 2001/2002 pomáhá projekt v realizaci ekologické výchovy na základních i středních školách. K dalším cílům projektu patří získání podpory od krajských institucí, zmapování potřeb škol v oblasti ekologické výchovy a usnadnění vzájemné spolupráce škol zabývajících se ekologickou výchovou. V rámci tohoto projektu Středisko ekologické výchovy DIVIZNA uskutečnilo tyto subprojekty:

Krajská konference ekologické výchovy Liberecká M.R.K.E.V. 2006
Šestá krajská konference se konala v DDM Víkř v Jablonci nad Nisou. Setkání bylo určeno zástupcům škol a osobám, které se věnují dětem v rámci jejich volného času. Přineslo základní informace o současném stavu a vývoji ekologické výchovy v České republice a v regionu.

Proběhla řada praktických příspěvků a ukázek, které účastníky seznámily se způsoby, jak ekologickou výchovu včlenit do vzdělávacího programu škol. Setkání se zúčastnilo celkem 81 zástupců z různých organizací.

Vytvoření sítě škol (zabývajících se více či méně ekologickou výchovou)

V rámci projektu M.R.K.E.V. byla vytvořena síť škol, které se více či méně zabývají ekologickou výchovou. Pro liberecký kraj tuto síť koordinuje SEV DIVIZNA. Do sítě M.R.K.E.V. je zapojeno 68 subjektů v libereckém kraji.

školy v síti M.R.K.E.V. jsou zařazeny do adresáře (časopis pro ekogramotnost Bedrník a do dalších informací a materiálů) a získávají tak trvalý přístup k aktuálním publikacím a pomůckám. Jsou průběžně informovány o zajímavých akcích, včetně dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, a o možnostech finanční podpory ekologické výchovy

- školy v síti M.R.K.E.V. jsou zařazeny do adresáře (časopis pro ekogramotnost Bedrník a do dalších informací a materiálů) a získávají tak trvalý přístup k aktuálním publikacím a pomůckám. Jsou průběžně informovány o zajímavých akcích, včetně dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, a o možnostech finanční podpory ekologické výchovy
- školy jsou součástí sítě podporované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR a Sdružením středisek ekologické výchovy Pavučina
- účast v síti škol v rámci projektu M.R.K.E.V. umožní školám vzájemnou výměnu zkušeností s jinými školami environmentální výchovy

Knihovna s metodickými materiály k environmentální výchově, pomůckami a literaturou.

Poskytování poradenství a metodické pomoci v oblasti environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty.

SEV DIVIZNA poskytuje bezplatně poradenství a metodickou pomoc pro pedagogy, studenty nebo celé pracovní kolektivy škol v oblasti EVVO. Například pro celý pedagogický sbor ze ZŠ Švermova v Liberci uspořádalo SEV DIVIZNA ve spolupráci se

SEVERem Horní Maršov dvoudenní školení. Při této akci se procvičovaly prožitkové aktivity, strategické plánování rozvoje EVVO na škole apod.

c) Pro veřejnost

SEV DIVIZNA spolupracuje na akcích pro veřejnost s oddělením propagace a vzdělávání ZOO Liberec.

Den bez aut 2006

ZOO LIBEREC, SEV DIVIZNA, Centrum pro zvířata v nouzi - Bobík, Děti Země Liberec a Cyklisté Liberecka uspořádali 21. září propagační cyklojízdu městem a připojili se k výzvě „Nechte auto doma“ - všichni občané byli vyzváni, aby tento den nejeli svým osobním automobilem.

Středisko ekologické výchovy DIVIZNA je členem Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina.

Poděkování patří všem, kteří pomáhali zrealizovat naše akce:

spolupracujícím organizacím:

A.S.A. ČR, a.s., DDM Víkř, Jizersko - ještědský horský spolek, Lesy ČR, s.p. Krajský inspektorát Liberec, Liberecký kraj - resort rozvoje venkova, zemědělství a životního prostředí, Nadace na záchranu a obnovu

Jizerských hor, SEVER - Horní Maršov, Správa CHKO Český ráj, Správa CHKO Jizerské hory, SSEV Pavučina a její členové, Technická univerzita Liberec

jednotlivcům:

Činčera Jan, Dědková Lenka, Dolák Jan, Dostál Libor, Doubnerová Jitka, Doubková Hana, Gottlieb Jaromír, Havránek Petr, Hlídková Alena, Hromádka Radek, manželé Huškovi, Jašová Simona, Komrží Tomáš, manželé Kulichovi, manželé Lukášovi, Mejtová Pavla, Měříčka Jan, Nováková Miroslava, Palatová Vendula, Paleček Tomáš, Petrovský Ondřej, bratři Pikousovi, Rychtaříková Lenka, Rutkovský Jiří Bahňák, Řičář Ludvík, Tesař Jan NÁČELNÍK, Vencová Saša, Zadrobilová Lenka

a mnoha dalším.

Zvláště děkujeme:

Kolegům ze Statutárního města Liberec a ZOO Liberec za všestrannou pomoc.

Správě Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory, která nám poskytovala velmi kvalitní zázemí na semináře a programy.

Výukový program pro ZŠ - Nápady, ne odpady

Výukový program pro MŠ - Vnímejte svět všemi smysly

Odborná exkurze - Podzimní barvy stromů